

Research Paper

A Qualitative Study of the Perception and Experience of Marital Infidelity

Ahmad Kalateh Sadati^{*1} , Zahra Mirjalili² , Zeinab Saboohi Golkar³

¹ Associate Professor, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran. asadati@yazd.ac.ir

² Ph.D Student, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran. zm.mirjalili@gmail.com

³ Ph.D Student, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran. zeinab.saboohi98@gmail.com

 [10.22080/ssi.2025.28609.2261](https://doi.org/10.22080/ssi.2025.28609.2261)

Received:
February 10, 2025
Accepted:
April 20, 2025
Available online:
August 30, 2025

Keywords:
Family, Marital infidelity,
Unstable institution, Poor
self-correction

Abstract

Objectives: Marital infidelity is a significant factor contributing to the instability and breakdown of family structures. Given the fundamental importance of the family unit, understanding the dynamics of infidelity can provide valuable insights for researchers and related institutions. Therefore, the present study aims to explore and analyze the experiences of infidelity among both women and men. **Methods:** This qualitative study was conducted in Yazd in 2024. The research sample consisted of 14 individuals, both women and men, who had experienced infidelity. Participants were selected through purposeful snowball sampling. Data were collected via semi-structured interviews and analyzed using thematic analysis. **Findings:** The results of this study indicated that infidelity is associated with family dynamics, perceptions of individual failures in marital life, and sexual promiscuity. Participants consistently reported experiencing a sense of risk in this context. The main themes identified in this research include "behavioral inertia", "unbalanced institutions", "risky life", and "poor self-correction". **Conclusion:** The findings indicate that perceptions of infidelity are closely linked to fantasies and sexual ideals within marital relationships, as well as to family life and the individual context of experiencing unconventional relationships. Infidelity represents a risky area that poses significant threats to both the physical and mental health of individuals. The overarching theme of this research is the Normative-Moral Decline, which suggests that the systems and institutions that once regulated and controlled sexuality—such as religion and family—have lost their influence, effectiveness, and authority. In light of these results, it is recommended that social and cultural policymakers, in collaboration with counseling centers, develop and implement comprehensive awareness and education programs aimed at strengthening family foundations, managing marital conflicts, and promoting the sexual and mental health of individuals. These programs should address the underlying factors contributing to infidelity, enhance couples' communication skills, and foster a safe and intimate atmosphere within families. Additionally, reinforcing religious and moral norms in society is essential.

***Corresponding Author:** Ahmad Kalateh Sadati
Address: Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran. **Email:** asadati@yazd.ac.ir

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License
(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).
2538-3612 © The Author(s) Published by University of Mazandaran

Extended Abstract

1. Introduction

Marital infidelity is a complex issue with destructive impacts on individual and social life, profoundly affecting mental and emotional well-being. In Iran, cultural shifts and technological advancements have made this phenomenon a serious challenge for the family institution, with some studies attributing rising divorce rates to it. In cities like Yazd, this trend is on the rise. Marital infidelity refers to breaching the marriage vow through sexual or emotional relationships with someone other than one's spouse, often accompanied by secrecy and a breach of trust. This phenomenon can lead to depression, anxiety, and reduced life satisfaction, and from a societal perspective, it contributes to increased divorce rates and challenges in child-rearing. Despite evidence of increasing infidelity, precise statistics remain limited. Existing research primarily focuses on psychological aspects and less on the social and cultural factors influencing infidelity. Given the importance of family and social changes, understanding the factors contributing to infidelity within a specific cultural context like Yazd, a city with a strong traditional fabric, is crucial. In addition to psychological factors, social, cultural, familial, individual, relational, economic, and media factors also play a role in infidelity. Infidelity threatens family stability and increases anxiety and distrust in society. This phenomenon can lead to widespread consequences, including post-traumatic stress disorder, depression, anger, decreased self-esteem, and divorce for couples and their children. In religious cities like Yazd, due to demographic and cultural changes, studying infidelity is particularly

important. The primary goal of this research is to discover and analyze the understanding and experience of infidelity among men and women engaging in it in Yazd, to find appropriate solutions to mitigate this phenomenon.

2. Methods

This qualitative study, utilizing thematic analysis, was conducted in Yazd in the year 2024. Participants included men and women who had experienced infidelity, selected through purposive and snowball sampling until data saturation was achieved (12 primary participants and two supplementary interviews). Semi-structured interviews were conducted with full adherence to ethical principles, including obtaining informed consent and ensuring confidentiality of information. General questions were posed regarding infidelity experiences, their underlying reasons, and post-infidelity attitudes to gather richer data.

3. Results

The findings of this research indicate that the phenomenon of infidelity is associated with several factors, including family circumstances, the perception and experience of individual failures in marital life, and promiscuous sexual behaviors. Participants in the study consistently spoke of a "risky existence" in this context. The main themes identified include: "behavioral laxity," "unbalanced institution" (referring to the family), "third party" (the third person in the relationship), "risky existence," and "poor self-correction" (referring to insufficient efforts to improve the relationship). Data analysis suggests that participants have a dual (both positive and negative) emotional and cognitive perception of marital infidelity. This means that while expressing remorse, they see themselves

in a situation where the possibility of repeated infidelity exists. In general, marital infidelity can have different individual and social roots among women and men. In men, a desire for variety in sexual relationships is more apparent, starting from illegitimate relationships within the family and with relatives and extending to relationships with divorced women and sometimes other women in the sexual sphere. In contrast, women mainly turn to a third party who meets their emotional needs because they feel emotionally disconnected from their spouses. Although initially, many women, due to guilt and fear of exposure, try to focus more on their lives and spouses, over time, the stigma of infidelity fades for them. This situation leads to the suspension of marital relationships, and spouses prefer to continue their emotional and sexual relationships outside the marital framework. Although some spouses, after the discovery of infidelity by their partner, regret it and go through the path of forgiveness, some continue to maintain out-of-bounds relationships and are not dissatisfied with this situation.

4. Conclusion

Based on the findings, the perception of infidelity is specifically linked to sexual fantasies and ideals in marital relationships on one hand, and family life and the individual context of experiencing unconventional relationships on the other. The experience of infidelity, as a high-risk area, seriously threatens the physical and

mental health of individuals. The overarching theme of the research is the decline of normative-value systems, which means that religion and family, as systems and institutions regulating and controlling sexuality, have lost their influence, effectiveness, and authority. Given the results, it is recommended that social and cultural policymakers, in collaboration with counseling centers, develop and implement comprehensive awareness and education programs in the areas of strengthening the family foundation, managing marital conflicts, and promoting the sexual and mental health of individuals. These programs should address the underlying factors of infidelity while helping to strengthen the communication skills of couples and create a safe and intimate atmosphere in the family. Furthermore, strengthening religious and ethical norms in society is a grave necessity.

Funding

There is no funding support.

Authors' contribution

Ahmad Kalateh Sadati supervised the research and corrected the manuscript. Zahra Mirjalili collected data and wrote the first draft. Zeinab Saboohi Golkar corrected the revision.

Conflict of interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors are grateful to the participants in the research.

علمی پژوهشی

مطالعه‌ای کیفی از درک و تجربه خیانت زناشویی

احمد کلاته ساداتی^{*۱} ID، زهرا میرجلیلی^۲ ID، زینب صبحی گلکار^۳ ID

^۱ دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. asadati@yazd.ac.ir
^۲ دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. zm.mirjalili@gmail.com
^۳ دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. zeinab.saboohi98@gmail.com

doi 10.22080/ssi.2025.28609.2261

چکیده

اهداف: خیانت زناشویی از عوامل مهم و تأثیرگذار بر بی‌ثباتی و از دست رفتن سامان خانواده است. با توجه به اهمیت بنیادین خانواده، پی بردن به تجربه زیست خیانت، می‌تواند محققان و نهادهای مرتبط را در جهت درک بهتر موضوع کمک کند. بر اساس این، هدف تحقیق حاضر کشف و واکاوی تجربه خیانت در میان زنان و مردان است. روش مطالعه: این مطالعه به روش کیفی و در سال ۱۴۰۲ در شهر یزد انجام شده است. نمونه پژوهش شامل ۱۴ نفر از زنان و مردان دارای تجربه خیانت بود که با نمونه‌گیری گلوله برفی و هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته جمع‌آوری و با استفاده از روش تحلیل مضمون، تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها: نتایج این تحقیق نشان داد که زیست خیانت مرتبط است با شرایط خانوادگی، درک و تجربه از ناکامی‌های فردی در زندگی زناشویی و بی‌پندوباری‌های جنسی. شرکت‌کنندگان در پژوهش به‌طور مداوم تجربه‌ای از مخاطره را در این زمینه مطرح کردند. مضامین اصلی عبارت‌اند از: «لاقی‌دوی رفتاری»، «نهاد نامتعادل»، «ضلع سوم»، «زیست مخاطره‌ای» و «خودسازی ضعیف». نتیجه‌گیری: براساس یافته‌ها، ادراک خیانت به‌طور خاص با فانتزی و ایده‌آل‌های جنسی در روابط زناشویی از یک سو و زیست خانوادگی و زمینه فردی تجربه روابط خارج از عرف از سوی دیگر ارتباط دارد. زیست خیانت به‌عنوان عرصه‌ای پرمخاطره، سلامت جسمی و روانی افراد را به‌طور جدی تهدید می‌کند. مضمون فراگیر تحقیق عبارت‌اند از فرونشست هنجاری-ارزشی که به این معناست که دین و خانواده به‌عنوان نظام‌ها و نهادهای تنظیم‌گر و کنترل‌گر امر جنسی، نفوذ، کارایی و مرجعیت خود را از دست داده‌اند. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران اجتماعی و فرهنگی با همکاری مراکز مشاوره، برنامه‌های آگاه‌سازی و آموزش جامعی در زمینه تحکیم بنیان خانواده، مدیریت تعارضات زناشویی و ارتقاء سلامت جنسی و روانی افراد تدوین و اجرا کنند. این برنامه‌ها باید ضمن پرداختن به عوامل زمینه‌ساز خیانت، به تقویت مهارت‌های ارتباطی زوجین و ایجاد فضایی امن و صمیمی در خانواده کمک نمایند. همچنین تقویت هنجارهای دینی و اخلاقی در جامعه یک ضرورت جدی است.

تاریخ دریافت:

۲۲ بهمن ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۳۱ فروردین ۱۴۰۴

تاریخ انتشار:

۰۸ شهریور ۱۴۰۴

کلیدواژه‌ها:

خانواده، خیانت زناشویی، نهاد متزلزل، خودسازی ضعیف

* نویسنده مسئول: احمد کلاته ساداتی

آدرس: گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. ایمیل: asadati@yazd.ac.ir

این مقاله با دسترسی آزاد تحت مجوز بین‌المللی کربن کامنز از نوع نسبت‌دادن-غیرتجاری-بدون انشقاق ۴/۰ است.

ناشر: دانشگاه مازندران (نویسنده‌گان) © ۲۵۳۸-۳۶۱۲

۱ مقدمه و بیان مسأله

است. تحقیقات نشان می‌دهند که خیانت زناشویی می‌تواند مشکلاتی همچون افسردگی، اضطراب و کاهش رضایت از زندگی را برای هر دو طرف ایجاد کند (بیرموند و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۸۹). از منظر اجتماعی نیز، این پدیده به افزایش نرخ طلاق، مشکلات تربیت فرزندان و ناهنجاری‌های اجتماعی منجر می‌شود. هرچند آمار دقیق و گسترده‌ای برای یزد در دسترس نیست، اما شواهد نشان می‌دهد که این پدیده در حال افزایش است و تأثیرات منفی آن به‌ویژه بر نهاد خانواده به چشم می‌آید (بیرموند و همکاران ۱۴۰۲، افراسیابی و رضوی ۱۴۰۰، احمدی اردکانی و همکاران ۱۴۰۰). قرائن و شواهد تحقیقاتی نشان می‌دهند که پژوهش‌های موجود عمدتاً بر روی ابعاد روان‌شناختی خیانت متمرکز بوده و کمتر به عوامل اجتماعی و فرهنگی که باعث گرایش افراد به خیانت می‌شود، پرداخته شده است (احمدی اردکانی ۱۴۰۰، تاج بخش و همکاران ۱۳۹۹، رحیمی و همکاران ۱۴۰۲، نرگسی و همکاران ۱۴۰۱). این در حالی است که گرایش به خیانت تنها یک رفتار فردی نیست و ریشه در بافت اجتماعی و فرهنگی دارد. مطالعات کیفی به دلیل تمرکز بر تجربه‌های زیسته افراد، می‌توانند نقش مهمی در کشف انگیزه‌ها و عوامل مختلف گرایش به خیانت داشته باشند. در پژوهش‌های گذشته، کمتر به بررسی دلالت‌های اجتماعی و فردی میل به خیانت در بستر فرهنگی خاصی مانند شهر یزد پرداخته شده است، که این خود یک خلأ پژوهشی مهم به‌شمار می‌رود. ضرورت انجام این پژوهش در وهله اول ناشی از افزایش گرایش به خیانت در جوامع امروزی و تأثیرات عمیق آن بر نهاد خانواده است. خیانت می‌تواند باعث فروپاشی خانواده‌ها شود و در نتیجه، مشکلات متعددی نظیر افزایش طلاق، کاهش سلامت روانی زوجین، و ناهنجاری‌های اجتماعی به وجود آید (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۷). در جامعه سنتی یزد، با توجه به بافت فرهنگی و ارزش‌های قوی خانوادگی، پژوهشی که به بررسی دقیق دلالت‌های

خیانت زناشویی یکی از معضلات مهم و پیچیده‌ای است که تأثیرات مخرب آن بر زندگی فردی و اجتماعی به‌طور گسترده‌ای احساس می‌شود. خیانت زناشویی نه‌تنها بر روابط میان زوجین اثر منفی می‌گذارد، بلکه سلامت روانی، عاطفی و اجتماعی افراد را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. در جوامع امروزی، تحولات فرهنگی، تغییرات در ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی و نیز افزایش استفاده از فناوری‌های نوین، این پدیده را به چالشی جدی‌تر برای نهاد خانواده تبدیل کرده است. براساس برخی پژوهش‌ها، افزایش آمار طلاق و مشکلات خانوادگی در ایران به‌طور فزاینده‌ای به مسائلی مانند خیانت زناشویی نسبت داده می‌شود (سرمدی و احمدی، ۱۴۰۰: ۸). در چند سال اخیر، گزارش‌های مختلفی از افزایش خیانت زناشویی در شهرهای مختلف ایران از جمله تهران، اصفهان و یزد منتشر شده است. متأسفانه، آمار دقیق و رسمی در این زمینه محدود است، اما براساس آمارهای غیررسمی، حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد طلاق‌ها در برخی از شهرهای بزرگ ایران به خیانت مربوط می‌شود (کریمی و یوسفی، ۱۳۹۶). در یزد، به‌عنوان شهری با بافت سنتی و فرهنگی قوی، این پدیده در حال افزایش است و آثار آن بر خانواده‌ها و اجتماع به‌طور جدی احساس می‌شود (بیرموند و همکاران، ۱۴۰۲).

خیانت زناشویی^۱ به‌عنوان یک مسأله اجتماعی مطرح است. خیانت زناشویی به نقض عهد ازدواج از طریق رابطه جنسی یا عاطفی با فردی غیر از همسر اشاره دارد و معمولاً با پنهان‌کاری و نقض اعتماد همراه است. در مقابل، روابط فرازناشویی^۲ مفهوم گسترده‌تری است که هر نوع رابطه‌ای خارج از چارچوب ازدواج را شامل می‌شود، چه جنسی باشد، چه عاطفی و ممکن است با توافق طرفین صورت گیرد.^۳ خیانت زناشویی و آثار آن از جنبه‌های مختلف روانی، اجتماعی و حتی اقتصادی قابل توجه

³ <https://www.verywellmind.com/marriage-fair-2303083>

¹ Marital infidelity

² Extramarital relations

دلیل مهمی در میل به خیانت در میان زوجین می‌باشد. خیانت زناشویی، به عادی‌سازی روابط خارج از عرف و روابط فرازناشویی می‌انجامد و فضایی از نگرانی، اضطراب و بی‌اعتمادی را در بین اعضای خانواده و افراد در جامعه نسبت به نهاد خانواده به وجود می‌آورد. شریفی ساعی (۱۴۰۲) در مطالعه خود به پیامدهای گسترده خیانت بر ابعاد فردی، اجتماعی و روانی زن و شوهر و فرزندان اشاره کرده است که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: اختلال اضطراب پس از سانحه، افسردگی، خشم، کاهش اعتماد به نفس، سوگ، آشفتگی‌های شناختی، تغییر ارزش‌های قربانی، جدایی عاطفی، پاسخ‌های انتقامی، طلاق، ناامنی، بی‌اعتمادی، ترس از آینده فرزندان، دل‌بستگی نایمن و ...

مسئله خیانت زناشویی در شهرهای مذهبی مثل شهر یزد اهمیت خاصی دارد. این شهر در نیم قرن اخیر تغییرات گسترده‌ای را تجربه کرده است. توسعه بسیار زیاد شهری و افزایش جمعیت، ورود جمعیت نامتجانس از دیگر استان‌ها و نیز حضور اتباع در این شهر، افزایش درآمد خانواده‌ها و نیز تغییرات فرهنگی گسترده مرتبط با نهاد خانواده در کنار شاخص مذهبی بودن شهر، موضوع خانواده و تغییرات آن را به یک مسئله برای مطالعه تبدیل کرده است. در این میان مطالعه روی موضوع خیانت در این شهر می‌تواند محل توجه و بحث قرار گیرد. مطالعه درک و تفسیر تجربه خیانت که می‌تواند به عوامل مختلفی مرتبط باشد که فهم آن در بستر مذکور اهمیت دارد. بر اساس این، هدف اصلی این پژوهش، کشف و واکاوی درک و تجربه خیانت نزد مردان و زنان اقدام‌کننده به خیانت در شهر یزد می‌باشد؛ لذا سؤال اصلی پژوهش این است که: "درک و تجربه خیانت نزد مردان و زنان اقدام‌کننده به خیانت در شهر یزد چگونه است؟"

فردی و اجتماعی میل به خیانت پردازد، می‌تواند نقش مهمی در شناخت بهتر این پدیده و ارائه راهکارهای مناسب برای کاهش آن داشته باشد.

تغییرات اجتماعی در جامعه، به مسائل زیادی پیرامون خانواده و از جمله خیانت زناشویی انجامیده است. شریفی ساعی و آزاد ارمکی (۱۴۰۰) در مطالعه فراترکیب ۹ عامل را مرتبط با خیانت زناشویی دانسته‌اند که عبارت‌اند از: اجتماعی، روان‌شناختی، فرهنگی، خانوادگی، فردی، رابطه‌ای، اقتصادی، رسانه‌ای و زمینه‌ای. آمار دقیقی در مورد شیوع این مسأله وجود ندارد، اما گزارش‌های رسانه‌ها آن را بالا گفته‌اند. در مطالعه شادگهراز^۱ و همکاران (2022) در میان زنان و مردان متأهل در ایران نشان داده شد که ۱۸۹ نفر معادل ۱۶ درصد از شرکت‌کنندگان خیانت برخط داشته‌اند همچنین ۶٫۶ درصد از شرکت‌کنندگان گزارش خیانت از همسر خود داده‌اند. اگرچه آمار دقیقی از خیانت بسته به بستر اجتماعی و فرهنگی در دسترس نیست، اما در جامعه ایران با زمینه فرهنگی و دینی خاص، آمار هرچه باشد به نظر می‌رسد در فضاهای عمومی و نیز گزارش‌های رسانه‌ها، این موضوع را به‌عنوان یک مسئله اجتماعی مطرح کرده‌اند.

موضوع خیانت زناشویی، ثبات خانواده به‌عنوان مهم‌ترین سلول نظام اجتماعی را با چالش مواجه کرده است. خیانت زناشویی، یکی از مسائلی است که حیات خانواده را تحت تأثیر خود قرار داده است و یکی از عوامل طلاق در جامعه می‌باشد. خیانت زناشویی باعث ایجاد نگرش منفی نسبت به ساختار خانواده و اعتماد حاکم بین زن و شوهر، افزایش اضطراب و استرس در میان خانواده‌ها، بهانه‌تراشی به‌خصوص در خانواده‌هایی که تعارض بالایی دارند و حتی ناامیدی و نگرش منفی در بین جوانان مجرد در نسل جدید نسبت به نهاد خانواده شده است. از سوی دیگر خیانت زناشویی باعث کم‌رنگ‌شدن مفاهیم فرهنگی و اسلامی در میان جامعه می‌شود، اگرچه در واقع کم‌رنگ‌شدن مفاهیم اسلامی خود

¹ Shad Gahraz

۲ پیشینه پژوهش

بررسی مطالعات داخلی و خارجی که در زمینه خیانت زناشویی انجام شده، نشان‌دهنده پیچیدگی‌های این پدیده و عوامل متعددی است که بر آن اثر می‌گذارد.

مقاله اردشیری لردجانی و شریفی (۱۳۹۷) با عنوان "اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر بخش‌بیشگری و بی‌رمقی زناشویی زنان آسیب‌دیده خیانت زناشویی" به بررسی تأثیر این نوع روان‌درمانی بر بهبود وضعیت روانی زنان آسیب‌دیده از خیانت می‌پردازد. نتایج نشان داد که درمان تأثیر معناداری بر افزایش بخش‌بیشگری و کاهش بی‌رمقی زناشویی در این زنان دارد. بنابراین، روان‌درمانی مثبت‌نگر به‌عنوان یک روش مؤثر برای کمک به زنان آسیب‌دیده از خیانت توصیه می‌شود. مقاله تاج بخش و همکاران (۱۳۹۹) با عنوان "تحلیل داده‌بنیاد فرآیند شکل‌گیری خیانت زناشویی" به بررسی علل و زمینه‌های خیانت زناشویی در متاهلین شهر بروجرد پرداخته است. یافته‌ها نشان‌دهنده ناسازگاری عاطفی، مشکلات رفتاری و فرسایش رابطه جنسی به‌عنوان علل خیانت هستند. ازجمله زمینه‌های مؤثر می‌توان به ضعف اعتقادات مذهبی، گرایش‌های لذت‌جویانه و تأثیر روابط قبل از ازدواج اشاره کرد. پیامدهای خیانت شامل فرسایش سرمایه اجتماعی خانواده و افزایش مشکلات خانوادگی می‌شود. مقاله افراسیابی و رضوی (۱۴۰۰) با عنوان "تعلیق زندگی: بازنمایی خیانت زناشویی در فیلم‌های دهه‌های ۸۰ و ۹۰ سینمای ایران" به بررسی چگونگی بازنمایی خیانت زناشویی در سینمای ایران پس از انقلاب می‌پردازد. هشت تم اصلی شامل خیانت جنسی/عاطفی، نارضایتی زناشویی و آشفتگی ناشی از خیانت شناسایی شد. نتایج نشان می‌دهند که خیانت زناشویی به‌عنوان یک تعلیق در زندگی و نماد آشفتگی و بی‌هنجاری در سینمای ایران نمایان شده است.

مقاله آقاجانی بیگی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان "بررسی تحولات ساختاری نهاد خانواده با نگاهی به روابط فرزندناشویی زنان" به بررسی علل فروپاشی خانواده و ورود زنان به روابط فرزندناشویی پرداخته است. یافته‌ها نشان می‌دهند که عوامل مؤثری مانند تنوع‌طلبی جنسی، عدم مهارت و دانش جنسی و عدم حضور همسر در این روابط تأثیر دارند. پدیده محوری تحقیق، دگردیسی صمیمیت یا عشق متلاقی است که تحت تأثیر تغییر ارزش‌های اجتماعی و فناوری‌های نوین رخ می‌دهد. پژوهش همچنین به فردگرایی، بی‌تفاوتی همسر و فرودستی زن در کسب درآمد اشاره می‌کند و بیان می‌کند که زنان با گسترش روابط فرزندناشویی، تمایل به مصرف‌گرایی و تردید را در ادامه زندگی تجربه کرده و پیامدهایی چون افزایش لذت‌گرایی و عادی شدن این روابط به‌وجود آورده‌اند. در مقاله کنعانی و علیجانی (۱۴۰۰) با عنوان "روابط فرزندناشویی و بسترهای آن: مطالعه‌ای کیفی در شهر رشت"، به بررسی عوامل زمینه‌ساز روابط فرزندناشویی پرداخته شده است. یافته‌ها نشان داد که روابط فرزندناشویی در دو بستر فردی و اجتماعی بروز می‌یابند. بسترهای اجتماعی ریشه در ارزش‌های سنتی مانند پدرسالاری دارند و از سوی دیگر، ویژگی‌های فردی و تأثیر رسانه‌ها به گسترش این روابط کمک می‌کنند.

نرگسی و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی آسیب‌های خیانت زناشویی بر اساس منابع اسلامی" با روش تحلیل محتوا به بررسی پیامدهای این پدیده از منظر اسلامی پرداختند. این پژوهش نشان داد که خیانت زناشویی آسیب‌های مخربی در سه سطح فردی (مانند محرومیت از معارف، قساوت قلب، نفاق)، خانوادگی (مانند تربیت نادرست کودکان، از بین رفتن نسبت‌ها، بدخلقی) و اجتماعی (مانند شیوع مرگ ناگهانی، زلزله، ناامنی روانی) دارد. آگاهی از این آسیب‌ها می‌تواند در پیشگیری از خیانت زناشویی مؤثر باشد. سیاه‌چشم هرزندی و همکاران (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان "شبکه روابط اجتماعی زوج‌ها و احساس امنیت (با تأکید بر نقش

حل تعارض در زنان قربانی همسرآزاری" به بررسی عوامل مؤثر بر تاب‌آوری خانواده در زنان قربانی همسرآزاری در تهران پرداخت. مطالعه‌ای توصیفی-همبستگی روی ۲۵۰ زن نشان داد که بین اقتدار شخصی، باورهای ارتباطی ناکارآمد و راهبردهای حل تعارض با تاب‌آوری خانواده رابطه معناداری وجود دارد و راهبردهای حل تعارض نقش واسطه‌ای در این میان ایفا می‌کنند. این نتایج بر اهمیت توجه به این عوامل در برنامه‌ریزی برای افزایش تاب‌آوری خانواده در مواجهه با چالش‌ها تأکید دارد.

۲٫۱ پیشینه خارجی

باگاروزی^۱ (2007) در مقاله‌ای به بررسی خیانت زناشویی به‌عنوان یک مشکل چندوجهی پرداخته و عوامل مختلف مؤثر را در درمان تحلیل کرده است. این پژوهش به شناسایی هفت دسته از روابط خارج از ازدواج و بررسی عوامل شخصیتی مرتبط می‌پردازد که باید در ارزیابی رفتارهای مشکل‌ساز مد نظر قرار گیرند. یافته‌ها نشان می‌دهند که پویایی‌های زناشویی، به‌ویژه درک همسران از ماهیت داوطلبانه یا غیرداوطلبانه ازدواج، تأثیر زیادی بر درمان خیانت دارند. همچنین، عواملی همچون دلسردی زناشویی، اعتماد، تمایل به بهبود ازدواج، آمادگی برای آشتی و قابلیت بخشش نیز از دیگر مؤلفه‌های مهم در سنجش انگیزه زوج‌ها برای درمان هستند. این مطالعه به درک عمیق‌تر عوامل مؤثر بر خیانت کمک کرده و اهمیت توجه به این عوامل را در طراحی مداخلات درمانی برجسته می‌کند. شکلفورد و بیسر^۲ (2008) در مقاله‌ای به بررسی رابطه بین شخصیت، رضایت زناشویی و احتمال خیانت زناشویی پرداختند. این پژوهش بر روی ۱۰۷ زوج تازه ازدواج کرده انجام شد و نشان داد افرادی که همسرانی با ویژگی‌های شخصیتی نامطلوب (ناسازگار و غیرقابل اعتماد) دارند، از رضایت زناشویی کمتری برخوردارند و در نتیجه احتمال بیشتری دارد که به خیانت فکر کنند. این مطالعه بر اهمیت نقش شخصیت و رضایت زناشویی در پیش‌بینی احتمال وقوع خیانت

متغیر میانجی کارکرد روابط زوجها) در بین شهروندان تهرانی"، به بررسی حس امنیت در میان زوجها پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که متغیرهای روابط زوجین و کارکردهای آنها به‌عنوان شبکه روابط اجتماعی شناسایی شده‌اند و همچنین ۵۳٪ از تغییرات شبکه روابط زوجین توسط این متغیرها تبیین می‌شود.

بیرموند و همکاران (۱۴۰۲) در یک مطالعه تحلیلی با هدف پیش‌بینی گرایش به خیانت زناشویی در میان ۳۶۰ نفر از متأهلان شهر اصفهان، به بررسی نقش هرزه‌نگاری اینترنتی و کیفیت روابط زناشویی پرداختند. نتایج نشان داد که استفاده از هرزه‌نگاری اینترنتی با افزایش گرایش به خیانت مرتبط است؛ درحالی‌که کیفیت روابط زناشویی این گرایش را کاهش می‌دهد. همچنین، کیفیت روابط زناشویی نقش واسطه‌ای در رابطه بین هرزه‌نگاری و خیانت ایفا می‌کند. به عبارت دیگر، هرزه‌نگاری به‌ویژه در صورت پایین بودن کیفیت روابط زناشویی، احتمال خیانت را افزایش می‌دهد. مقاله خزائی و همکاران (۱۴۰۲) با عنوان "تعریف بخشودگی خیانت زناشویی؛ یک بررسی کیفی" به بررسی مفهوم بخشودگی در خیانت زناشویی پرداخته است. این پژوهش از طریق تحلیل مضمون در دو مطالعه انجام شده است؛ در مطالعه اول، شش مضمون اصلی از تجربیات افراد آسیب‌دیده شامل "گذر کردن"، "رهایی"، "انتقام نگرفتن"، "التیام هیجانی"، "نسی‌نگری" و "اشتیاق به فراموشی" استخراج شد. مطالعه دوم شامل مصاحبه با متخصصین حوزه زوج‌درمانی بود که سه مضمون اصلی شامل "التیام هیجانی"، "بازنگری شناختی هیجان" و "تصمیم‌گیری در مورد بخشش" را برآورده کرد. این پژوهش درک بهتری از مفهوم بخشودگی در زمینه خیانت زناشویی ارائه می‌دهد. پژوهش رحیمی و همکاران (۱۴۰۲) با عنوان "مدل‌یابی تاب‌آوری خانواده براساس مؤلفه‌های اقتدار شخصی در سیستم خانواده و باورهای ارتباطی ناکارآمد با میانجی‌گری راهبردهای

² Shackelford & Besser

¹ Bagarozzi

مذهبی و تعهد و ارتباط مؤثر، به‌عنوان موانعی در برابر خیانت عمل می‌کنند. پژوهش‌گران بر اهمیت پیامدهای بالینی این یافته‌ها و همچنین توجه به محدودیت‌های مطالعه تأکید می‌کنند. حاصلی^۴ و همکاران (2019) در پژوهش خود با عنوان "خیانت و عوامل مرتبط با آن: یک مرور نظام‌مند" به بررسی عوامل مؤثر بر خیانت پرداخته‌اند. این مطالعه با مرور ۵۱۵۹ عنوان از پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف انجام شده و ۸۲ عنوان واجد شرایط انتخاب شده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که عوامل جمعیتی، ویژگی‌های شخصیتی و اطلاعات جنسی نیز بر خیانت تأثیرگذارند. این پژوهش بر اهمیت شناخت پیچیدگی‌های خیانت تأکید کرده و به مشاوران در کار با زوج‌های خیانت‌کار کمک می‌کند.

اوکره و اوبانی^۵ (2020) در پژوهشی با عنوان "افزایش سریع خیانت در میان زنان متأهل در نیجریه - علل و پیامدها" به بررسی علل و آثار خیانت در میان زنان متأهل در نیجریه پرداخته‌اند. عوامل مؤثر در این پدیده شامل ازدواج زودهنگام، عدم سازگاری جنسی، بی‌فرزندی، بی‌توجهی همسر، ناامیدی و افسردگی، انتقام، عدم آمادگی برای ازدواج و عدم موافقت والدین هستند. وجود این عوامل می‌تواند به کاهش شادی خانواده‌ها منجر شود. همچنین، این مطالعه پیامدهای خیانت را شامل تأثیرات منفی بر روابط همسران، رضایت زناشویی و سلامت روان بررسی می‌کند. نتایج تحقیق همچنین به ارائه توصیه‌هایی مشاوره‌ای برای کمک به زوجها در مواجهه با مسائل خیانت در زندگی مشترک می‌پردازد. عطاپور^۶ و همکاران (2021) پژوهشی با عنوان مطالعه فرآیند و عوامل زمینه‌ای خیانت زناشویی انجام دادند. نتایج شامل چهار مضمون کلیدی شد: شکل‌گیری زمینه خیانت زناشویی، پیش‌بینی‌های خیانت، درگیر شدن در خیانت و پیامدهای آن بود. درنهایت، این مطالعه تأکید می‌کند که برای شناخت و پیشگیری از خیانت

در زندگی زناشویی تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که این عوامل می‌توانند در تشخیص ازدواج‌های در معرض خطر و در نتیجه، ارائه مداخلات پیشگیرانه مؤثر باشند. کراچ و دیکس^۱ (2016) در مقاله "پیامدهای اقتصادی خیانت زناشویی" اثرات اقتصادی خیانت را بر خانواده‌ها و جامعه بررسی کرده‌اند. این مطالعه با استفاده از داده‌های اداره آمار کار، رابطه بین احتمال خیانت و درآمد را تحلیل کرده و هزینه‌های ناشی از خیانت را برای خانواده‌ها و مالیات‌دهندگان تعیین کرده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که خیانت خانواده‌ها را فقیرتر می‌کند و هزینه‌های اجتماعی و اقتصادی بزرگی را به جامعه تحمیل می‌کند. مقاله بر این نکته تأکید دارد که سیاست‌های دولتی ممکن است به‌طور ناخواسته انگیزه برای حفظ ازدواج را کاهش دهند و ضرورت توجه بیشتر به پیامدهای اقتصادی و اجتماعی خیانت را در تدوین سیاست‌ها توصیه می‌کند.

شیرن^۲ و همکاران (2018) در پژوهشی با عنوان "خیانت زناشویی: تجربه مردان و زنان" به بررسی تجربه خیانت در میان ۲۳۷ شرکت‌کننده (۱۰۶ مرد و ۱۳۱ زن) پرداختند. یافته‌ها نشان داد که الگوهای خیانت در مردان و زنان مشابه است، اما مردان بیشتر به رفتارهای جنسی و زنان به رفتارهای عاطفی تمایل دارند. نارضایتی از همسر یا کیفیت رابطه به‌عنوان مهم‌ترین دلیل خیانت در هر دو گروه شناسایی شد. پژوهش به اهمیت پویایی‌های رابطه در فهم خیانت اشاره کرده و ضرورت رویکردهای رابطه‌ای را در درمان زوج‌های خیانت‌دیده تأکید می‌کند. ژانفرو و مونگ^۳ (2019) پژوهشی با عنوان "موانع خیانت زناشویی" انجام داده‌اند و به بررسی عوامل محافظتی در برابر خیانت زناشویی پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد که تلاش‌های مستقیم، رفتار عشوه‌گرانه و ایجاد صمیمیت عاطفی، فرصت‌هایی برای خیانت زناشویی ایجاد می‌کنند. در مقابل، عشق، ارزش‌های

⁴ Haseli

⁵ Okere & Ubani

⁶ Atapour

¹ Crouch & Dickes

² Scheeren

³ Jeanfreau & Mong

و تحلیل مضامین، عوامل مؤثر را در تصمیم‌گیری برای ورود به این روابط شناسایی کرده است. نتایج شامل مشکلات رابطه‌ای (اعتماد و ناسازگاری)، عوامل درون فردی (نیاز به آزمایش) و عوامل موقعیتی (مصرف الکل) است. همچنین، تصمیم‌گیری در این زمینه می‌تواند به صورت تکانشی یا سنجیده باشد و تفاوت‌های جنسیتی نیز بر ماهیت تعاملات تأثیر دارد. این تحقیق پیشنهاداتی برای آموزش روابط و مشاوره در زمینه حل تعارض و مدیریت عاطفی ارائه می‌دهد.

مروری بر پیشینه پژوهش‌های داخلی و خارجی بیان‌گر آن است که نسبت به ضرورت انجام پژوهش در زمینه تجربه زیسته افراد اقدام‌کننده به خیانت تردیدی نیست؛ چراکه بیشتر پژوهش‌ها به علل، پیامد، پیش‌بینی‌کننده‌های خیانت تمرکز کرده‌اند و کمتر به درک عمیق تجربیات و دیدگاه‌های افرادی که اقدام به خیانت کرده‌اند پرداخته شده است. با این حال که مطالعات کیفی مسأله خیانت را پوشش داده‌اند، ولی نیاز به تحلیل مضمونی جامع‌تر از تجربیات این افراد به منظور شناسایی الگوها و مضامین مشترک در روایت‌هایشان وجود دارد؛ چراکه افراد اقدام‌کننده خیانت تجربه متفاوتی نسبت به افراد خیانت دیده دارند که نقطه تمرکز این پژوهش نیز بر این تجربه‌های شکل گرفته افراد اقدام‌کننده به خیانت بوده است که کمتر در پژوهش‌ها به آن توجه شده است. به‌ویژه این مطالعات در شهرهای مذهبی مثل یزد محدود است و تغییرات سریع اجتماعی و فرهنگی در این جوامع، موضوع خیانت را به یک معضل اجتماعی پیچیده تبدیل کرده و کمبود داده‌های کافی، فهم دقیق‌تری از دلایل و پیامدهای این پدیده را دشوار می‌کند. به علاوه، تحولات فرهنگی و پیشرفت‌های فناوری باید به‌عنوان فرصتی برای ایجاد شواهد علمی جدید در نظر گرفته شوند. طراحی و اجرای راهکارهای مؤثر که به جوانب روانی و اجتماعی روابط زناشویی توجه

زناشویی باید به پیچیدگی و چندبعدی بودن این پدیده توجه شود.

اوباسی^۱ (2025) پژوهشی با عنوان درک عمومی از شیوع و علل خیانت زناشویی در میان افراد متأهل انجام داده است و به بررسی درک عمومی از شیوع و علل خیانت زناشویی در میان زنان متأهل پرداخته است. این پژوهش نشان داد که ۷۷٫۶٪ از پاسخ‌دهندگان خیانت جنسی را شایع‌ترین مشکل می‌دانند. باورهای مذهبی و سنت‌ها نقش مهمی در شکل‌دهی نگرش‌ها نسبت به خیانت دارند. پژوهش‌گران، آموزش در مورد چالش‌های بهداشتی و تشویق استقلال اقتصادی زنان را پیشنهاد می‌کنند که می‌تواند به کاهش این پدیده کمک کند. تان^۲ و همکاران (2025) در پژوهشی با عنوان "عدم رضایت از زندگی جنسی به گرایش به خیانت زناشویی در بین مالزیایی‌ها کمک می‌کند: رضایت از رابطه به عنوان یک میانجی" به بررسی تأثیر رضایت از رابطه به‌عنوان یک میانجی میان رضایت از زندگی جنسی و گرایش به خیانت زناشویی در افراد متأهل مالزیایی پرداخته‌اند. پژوهش نشان داد که بین رضایت از زندگی جنسی و رضایت از رابطه ارتباط مثبت معناداری وجود دارد و رضایت از رابطه به‌طور معناداری ارتباط بین رضایت از زندگی جنسی و گرایش به خیانت زناشویی را میانجی‌گری می‌کند. همچنین، هر دو متغیر رضایت از زندگی جنسی و رضایت از رابطه ارتباط منفی با گرایش به خیانت زناشویی داشتند. پژوهش‌گران بر اهمیت پرکردن شکاف‌های دانشی در مالزی درباره این روابط و تأثیر زندگی جنسی و رضایت از رابطه بر عدم خیانت تأکید می‌کنند. خان و جوشی^۳ (2025) در پژوهشی به بررسی تعاملات خارج از دوتایی در روابط پیش از ازدواج جوانان در هند پرداخته‌اند و نشان داده‌اند که با وجود هنجارهای غالب پیرامون تک‌همسری، این نوع تعاملات واقعی و محسوس هستند. این مطالعه با مصاحبه از چهارده جوان (هفت مرد و هفت زن)

³ Khan & Joshi

¹ Obasi

² Tan

خیانت افزایش می‌یابد اردشیری لردجانی و شریفی،
(۱۳۹۷: ۳۵).

نظریهٔ تبادل اجتماعی^۵ که توسط هومنز^۶ مطرح شده است، پیشنهاد می‌کند که روابط زناشویی براساس هزینه‌ها و پاداش‌ها ساخته می‌شود و افراد سعی می‌کنند که حداکثر پاداش و حداقل هزینه را در روابط خود داشته باشند (سرمدی و احمدی، ۱۴۰۰: ۹). نظریهٔ دلبستگی^۷ که توسط بالبی^۸ ارائه شده است، بر اساس این است که سبک دلبستگی افراد در دوران کودکی به والدینشان بر رفتارهای آن‌ها در روابط زناشویی تأثیر می‌گذارد. افرادی که در کودکی دلبستگی ناایمن داشتند، ممکن است در روابط بزرگسالی خود نیز احساس ناامنی کنند و تمایل بیشتری به خیانت داشته باشند (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲: ۹). نظریهٔ تکامل^۹ که توسط باس^{۱۰} پیشنهاد شده است، توضیح می‌دهد که خیانت زناشویی می‌تواند به‌عنوان یک استراتژی تولیدمثلی در نظر گرفته شود. طبق این نظریه، مردان به دلیل تمایل به گسترش ژن‌های خود، بیشتر به خیانت جنسی گرایش دارند و این به آن‌ها کمک می‌کند که تعداد بیشتری فرزند داشته باشند (بیرموند و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۸).

نظریهٔ مدیریت تعارض^{۱۱} که توسط گاتمن^{۱۲} مطرح شده است، بیان می‌کند که نحوهٔ مدیریت و حل تعارضات میان زوجین می‌تواند پیش‌بینی‌کنندهٔ احتمال بروز خیانت باشد. زوج‌هایی که نمی‌توانند به‌طور مؤثر تعارضات خود را مدیریت کنند و به جای حل مشکلات، آن‌ها را نادیده می‌گیرند یا از آن‌ها اجتناب می‌کنند، بیشتر در معرض خیانت قرار دارند (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲). نظریهٔ وابستگی متقابل^{۱۳}

کنند، از اهمیت بالایی برخوردار است. به‌کارگیری یک رویکرد چندبعدی شامل علوم اجتماعی، روان‌شناسی و مشاوره می‌تواند به کاهش آسیب‌های ناشی از خیانت و بهبود کیفیت روابط زناشویی کمک شایانی کند.

۳ مبانی نظری

نظریهٔ کنترل اجتماعی^۱ که توسط هیرشی^۲ ارائه شده است، از دیدگاه جامعه‌شناختی به بررسی انحرافات اجتماعی مانند خیانت می‌پردازد. این نظریه بیان می‌کند که افراد به دلیل پیوندهای قوی اجتماعی، اخلاقی و عاطفی با جامعه و افراد دیگر، از رفتارهای انحرافی خودداری می‌کنند. به عبارت دیگر، وقتی افراد دارای روابط قوی و مثبت با نهادهایی مانند خانواده، دوستان و جامعه هستند، احتمال ارتکاب رفتارهای انحرافی مانند خیانت کاهش می‌یابد. از سوی دیگر، اگر این پیوندها ضعیف شوند یا فرد از جامعهٔ خود جدا شود، احتمال روی آوردن به رفتارهای غیرقانونی یا غیراخلاقی مانند خیانت بیشتر می‌شود. درواقع، نظریهٔ کنترل اجتماعی توضیح می‌دهد که خیانت، نتیجهٔ ضعف در کنترل‌های اجتماعی و کاهش انسجام اجتماعی فرد با محیط اطراف است (سرمدی و احمدی، ۱۴۰۰: ۸۳). نظریه سرمایه‌گذاری^۳ که توسط روسبولت^۴ ارائه شده است، بیان می‌کند که میزان تعهد افراد به رابطهٔ زناشویی به میزان سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی آن‌ها در رابطه و میزان رضایتشان از آن بستگی دارد. هرچه افراد بیشتر در رابطه سرمایه‌گذاری کرده باشند، احتمال خیانت کاهش می‌یابد. در صورتی که فرد احساس کند پاداش‌های دیگری در روابط بیرونی می‌تواند بیشتر از پاداش‌های موجود در رابطه فعلی باشد، احتمال

⁸ Bowlby

⁹ Evolutionary Theory

¹⁰ Buss

¹¹ Conflict Management Theory

¹² Gottman

¹³ Interdependence Theory

¹ Social Control Theory

² Hirschi

³ Investment Theory

⁴ Rusbult

⁵ Social Exchange Theory

⁶ Homans

⁷ Attachment Theory

داشتند، تشکیل می‌دهند. برای انتخاب این مشارکت‌کنندگان از نمونه‌گیری هدفمند و گلوله‌برفی استفاده شد. فرآیند نمونه‌گیری تا اشباع ادامه یافت. منظور که دیگر شرکت‌کنندگان در پژوهش صحبت‌های تکراری داشته و اطلاعات جدیدی به تحلیل داده‌ها اضافه نکنند. با معیار اشباع در پژوهش حاضر به ۱۲ نفر رسیده است، پس از آن، برای دستیابی به اعتبار بیشتر و جلوگیری از اشباع کاذب دو مصاحبه تکمیلی انجام پذیرفته است (جدول ۱ ویژگی مشارکت‌کنندگان آمده است). مصاحبه‌ها با رعایت موازین اخلاقی انجام شد. قبل از انجام مصاحبه با بیان هدف پژوهش، نحوه همکاری، روش‌های جمع‌آوری و ضبط داده‌ها، نقش پژوهش‌گر و مشارکت‌کنندگان در پژوهش و محرمانه‌بودن اطلاعات و مشخصات مصاحبه‌شوندگان (اعم از نام، فایل‌های مصاحبه، نوشتارها و به‌کارگیری اسم مستعار به جای اسامی واقعی) رضایت آگاهانه مصاحبه‌شوندگان مطرح و سپس مصاحبه‌ها انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها نیز مصاحبه‌ها به صورت نیمه ساختاریافته انجام شده است؛ به آن معنا که سؤالات کلی پرسیده شد همانند آنکه تجربیات خود را از خیانت و روابط فرازناشویی توضیح دهید؟ چه چیزی موجب شد تا خیانت کنید؟ نگرش شما به زندگی بعد از خیانت چگونه بود؟ که با توجه به جواب، سؤالات بعدی از مشارکت‌کنندگان پرسیده می‌شد تا پژوهش‌گر به اطلاعات غنی‌تری با توجه به هدف پژوهش برسد.

که توسط کلی^۱ و ثیباوت^۲ معرفی شده است، بر اساس این است که افراد در روابط خود براساس ارزیابی هزینه‌ها و پاداش‌ها عمل می‌کنند و به دنبال حفظ توازن در رابطه هستند. این نظریه می‌گوید که اگر فردی در یک رابطه زناشویی احساس کند که هزینه‌های رابطه بیش از پاداش‌هایی است که از آن دریافت می‌کند و هم‌زمان گزینه‌های بهتری در دسترس است، احتمال خیانت افزایش می‌یابد (بیرموند و همکاران، ۱۴۰۲).

۴ روش

مطالعه حاضر یک مطالعه کیفی از نوع تحلیل مضمون است که در سال ۱۴۰۲ در شهر یزد انجام شد. شهر یزد به لحاظ ساختار فرهنگی و اجتماعی ناظر به نهاد خانواده، یک شهر سنتی تلقی می‌گردد. هرچند در شرایط توسعه ارتباطات و جهانی‌شدن، تغییرات اجتماعی که در سایر شهرهای ایران در نهاد خانواده به وجود آمده است، در این شهر نیز قابل مشاهده است. با وجود همه تغییرات، نهاد خانواده و اهمیت آن همچنان به‌عنوان یک نهاد مهم و ثابت آن از اولویت‌های زندگی برای زوجین و نیز اطرافیان و حتی نهادهای رسمی شهر است. از این جهت، شاکله کلیه حاکم بر فضای عمومی و خانواده‌ها در شهر، حفظ حرمت و ثبات و پایداری خانواده‌هاست اگرچه تغییرات اجتماعی چنین امری را با چالش مواجه کرده‌اند؛ لذا مشارکت‌کنندگان در تحقیق را زنان و مردانی که تجربه خیانت را در شهر یزد

² Thibaut

¹ Kelley

جدول ۱: مشخصات مشارکت‌کنندگان

Table 1 - Participant Characteristics

وضعیت اشتغال	تحصیلات	وضعیت تأهل هنگام مصاحبه	مدت زمان ازدواج	سن	نام مستعار	مشارکت‌کننده
آزاد	دیپلم	متأهل	۲۰ سال	۴۵ ساله	ایمان	۱
دانشجو	لیسانس	متأهل	۴ سال	۲۴ ساله	مهیا	۲
دانشجو	لیسانس	متأهل	۴ سال	۲۵ ساله	الهه	۳
مربی بهداشت	فوق لیسانس	متأهل	۱۶ سال	۳۸ ساله	هستی	۴
کارمند	لیسانس	متأهل	۳۵ سال	۶۰ ساله	رضا	۵
آزاد	دیپلم	متأهل	۲ سال	۱۸ ساله	حسین	۶
مغازه پوشاک	لیسانس	متأهل	۴ سال	۲۸ ساله	سامان	۷
دانشجو	فوق لیسانس	متأهل	۸ سال	۲۹ ساله	رها	۸
صافکار ماشین	فوق دیپلم	متأهل	۷ سال	۳۲ سال	پرویز	۹
شغل آزاد	لیسانس	متأهل	۱۴ سال	۴۵ ساله	داوود	۱۰
شغل آزاد	دیپلم	متأهل	۳ سال	۲۵ ساله	علی	۱۱
خانه‌دار	لیسانس	متأهل	۵ سال	۲۶ ساله	مهسا	۱۲
منسوجات	لیسانس	متأهل	۲۰ سال	۴۵ ساله	سیامک	۱۳
آرایش‌گر	دیپلم	متأهل	۱۴ سال	۳۹ ساله	محمد	۱۴

باشد، به شکلی مفهومی و کمتر انتزاعی تلاش دارد، ادراک و تجربه مشارکت‌کنندگان را طبقه‌بندی کند. این روش بنا به ماهیت آن نزدیک به موضوع تحقیق حاضر است؛ چراکه درک و تجربه خیانت نیازمند طبقه‌بندی این تجربه ناظر به اهداف تحقیق و مفهوم‌سازی آن‌ها بوده است؛ لذا محققان با توجه به نزدیکی موضوع و هدف آن به ابعاد روان‌شناختی و نیز سهولت در تحلیل داده‌ها از جهت نزدیکی موضوع و روش، از این روش استفاده کرده‌اند. در واقع درک و تجربه خیانت در این تحقیق نیازمند طبقه‌بندی ابعاد آن از جمله ابعاد روان‌شناختی بوده است که از این جهت، روش تحلیل مضمون بهترین

برای تجزیه و تحلیل داده از روش تحلیل مضمونی استفاده شد. تحلیل مضمونی روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای موجود درون داده‌هاست (Clarke & Braun: 2013) تم، الگوی یافت شده در داده‌هاست که حداقل به توصیف و سازمان‌دهی مشاهدات و حداقل به تفسیر جنبه‌هایی از پدیده می‌پردازد (Boyatzis: 1998). تحلیل مضمون از روش‌های عام مورد استفاده در روان‌شناسی و روان‌شناسی اجتماعی در دو دهه اخیر بوده است. هدف اصلی این روش، طبقه‌بندی گزاره‌های مشارکت‌کنندگان در تحقیقات کیفی است و از این جهت به جای اینکه بیشتر بر ابعاد انتزاعی موضوع متمرکز

از کدهای مختلف، تحلیل در سطح کلان‌تر و با تمرکز بر مضامین آغاز می‌شود که به صورت مثال در این مرحله کد محدودیت امر مشروع در مثال بالا استخراج شد و سپس پس از شناسایی کدهای اولیه بی‌تفاوتی در زندگی مشترک، چالش‌های زوجین، محدودیت امر مشروع مضمون فرعی طلاق عاطفی-جنسی را شکل داده‌اند.

۴. **ترسیم شبکه مضامین:** در این مرحله، با استفاده از مضامین شناسایی‌شده، شبکه‌ای از ارتباطات بین آن‌ها ترسیم می‌شود. مضامین همپوشان با یکدیگر ترکیب و مضامین پیچیده به بخش‌های جداگانه تفکیک می‌شوند که در این پژوهش پس از آنکه مضامین فرعی شناسایی شد، مضامین فرعی همانند طلاق عاطفی جنسی، بحران زنانگی، اداراک ضعیف زناشویی مضمون اصلی نهاد نامتعادل را شکل داده‌اند.

۵. **تحلیل شبکه مضامین:** پس از ایجاد شبکه‌ای منسجم از مضامین، هر مضمون به دقت تحلیل، نام‌گذاری، تعریف و اصلاح می‌شود تا برای تحلیل نهایی داده‌ها آماده شود که در اینجا پژوهش‌گر به صورت مثال به این تحلیل پرداخته که چگونه طولانی-شدن عقد و نبود روابط جنسی موجب می‌شود تا افراد را به سمت خیانت سوق دهد؛ لذا تفسیر و تحلیل نهایی آن می‌شود که محدودیت امر مشروع، طلاق عاطفی و جنسی را به همراه داشته که موجب ایجاد نهاد نامتعادل و درنهایت آن خیانت شده است.

۶. **تدوین گزارش:** در این مرحله، با استفاده از مجموعه کامل مضامین نهایی، گزارش نهایی تحقیق تدوین و تحلیل می‌شود. در این مرحله نیز گزارش نهایی درج می‌شود که در پژوهش حاضر در قسمت یافته‌ها به شرح این گزارش پرداخته شده است.

روش و نزدیک‌ترین برای دسترسی به اهداف تحقیق بود. مدل‌های مختلفی از تحلیل مضمون برای تجزیه و تحلیل داده‌ها وجود دارد که در این پژوهش ترکیبی از روش پیشنهادی آترایدا- استیرلینگ، براون و کلارک و کینگ و هاروکس فرآیند گام‌به‌گام و جامعی به منظور تحلیل مضمون ارائه می‌شود. در این پژوهش، فرآیند تحلیل مضمون در قالب سه مرحله، شش گام و بیست اقدام معرفی می‌شود. فرآیند کامل تحلیل مضمون را می‌توان به سه مرحله کال تقسیم کرد: الف- تجزیه و توصیف متن، ب- تشریح و تفسیر متن و ج- ادغام و یکپارچه کردن مجدد متن. درحالی‌که همه این مراحل با تفسیر و تحلیل همراه است، در هر مرحله از تحلیل، سطح بالاتری از انتزاع به دست می‌آید. گام‌های شش‌گانه تحقیق حاضر به صورت زیر انجام شده است.

۱. **آشنایی با داده‌ها:** در این مرحله، متن رونویسی‌شده هر مصاحبه بارها خوانده می‌شود تا محقق درکی عمیق و جامع از محتوای آن پیدا کند. این مرحله مستلزم مطالعه و بررسی فعالانه و مکرر داده‌ها است.

۲. **ایجاد کدهای اولیه و کدگذاری:** پس از آشنایی با داده‌ها، فهرستی اولیه از ایده‌ها و نکات جالب استخراج می‌شود. سپس، از کدها برای تقسیم داده‌ها به واحدهای قابل فهم و استفاده، مانند بندها، عبارات یا کلمات، استفاده می‌شود. به عنوان مثال پژوهش‌گر، جمله *من باهمسر من به مدت طولانی در دوران عقد بودم ۶ سال شد عقدی بودیم به واسطه شرایط فرهنگی خاصی که هر دو خانواده داشتیم، رابطه جنسی را برای ما در زمان عقد ممنوع کردند که در این جمله عبارتی همانند «طولانی بودن دوران عقد و نبود روابط جنسی»* شناسایی شد.

۳. **جست‌وجو و شناسایی مضامین:** پس از کدگذاری اولیه تمام داده‌ها و ایجاد فهرستی

تفسیر داده‌ها منجر شد و از اعمال سوگیری‌های ناخواسته جلوگیری کرد.

به‌کارگیری این مجموعه اقدامات، امکان ارائه یافته‌های پژوهش با حداکثر اعتبار و قابلیت اعتماد را فراهم کند و اطمینان حاصل شد که نتایج به‌دست‌آمده به‌طور دقیق منعکس‌کننده واقعیت‌های مورد بررسی هستند.

۵ یافته‌های تحقیق

تحلیل داده‌ها نشان داد که مشارکت‌کنندگان تجربه‌ای با ادراک عاطفی و شناختی دوسویه (مثبت و منفی) نسبت به خیانت زناشویی دارند؛ یعنی در عین حال که اظهار ندامت می‌کنند اما خود را در زمینه‌ای می‌بینند که احتمال تکرار خیانت وجود دارد. به‌طور کلی، خیانت زناشویی می‌تواند عوالم فردی و اجتماعی متفاوتی در میان زنان و مردان داشته باشد آنچه در مردان مشخص است، تنوع-طلبی در روابط جنسی است که از روابط نامشروع درون خانوادگی و اقوام شروع شده و تا زنان مطلقه و گاهی دیگر زنان در زمینه رابطه جنسی ادامه می‌یابد. در سوی دیگر زنان از خلأ عاطفی خود با همسران ناراضی بوده و به شخص سومی روی آوردند که نیازهای عاطفی آن‌ها را پاسخ دهد. هرچند در رابطه جنسی اولیه عذاب وجدان داشته ترس از برملائی خیانت باعث شده به زندگی و همسران خود بیشتر برسند، اما به‌مرور قبح خیانت برای آن‌ها رنگ می‌بازد. همچنان که روابط زناشویی همسران دچار تعلیق شده، همسران ترجیح می‌دادند که روابط عاطفی و جنسی خود را خارج از زندگی زناشویی ادامه دهند. هرچند عده‌ای از همسران بعد از کشف خیانت توسط همسر پشیمان شده و پروسه بخشش را طی کرده‌اند؛ اما بودند همسرانی که همچنان به روابط خارج از چارچوب ادامه داده و از این مسأله ناراضی نبوده‌اند. جدول ۲ مضامین احصاء شده را در تحقیق نشان می‌دهد که پنج مضمون اصلی شامل لاقیدی رفتاری، نهاد نامتعادل،

اخلاق تحقیق مورد توجه محققان بود. به این منظور، به مشارکت‌کنندگان تحقیق تعهد داده شد که هویت آن‌ها مخفی بماند و اطلاعاتشان جز در زمینه تحقیق در جای دیگری استفاده نشود.

به‌منظور تقویت اعتبار و استحکام یافته‌های پژوهش حاضر، اقدامات زیر انجام شده است:

۱. تأیید از طریق مشارکت‌کنندگان: یافته‌های

اولیه و تفسیرهای حاصل از داده‌ها با شرکت‌کنندگان در مطالعه به اشتراک گذاشته شد. بازخوردهای دریافتی از این افراد، مبنایی برای اعتبارسنجی و پالایش درک ما از پدیده مورد بررسی قرار گرفت. این فرآیند اطمینان داد که یافته‌ها به‌درستی بازتاب‌دهنده تجربیات زیسته مشارکت‌کنندگان است و از هرگونه تحریف یا تفسیر نادرست جلوگیری شده است.

۲. توصیف دقیق و زمینه‌ای: با ارائه جزئیات

غنی و تفصیلی از بافت و شرایط مطالعه، سعی شد تا خواننده درک عمیقی از پدیده مورد بررسی پیدا کند. این رویکرد، امکان انتقال یافته‌ها را به سایر موقعیت‌های مشابه تسهیل کرد و به درک بهتر پیچیدگی‌های موضوع کمک نمود.

۳. بررسی توسط متخصصان: یافته‌ها و

تحلیل‌های پژوهش با همکاران و متخصصان حوزه به اشتراک گذاشته شد. نظرات و دیدگاه‌های این افراد، به شناسایی نقاط قوت و ضعف احتمالی پژوهش کمک کرد و منجر به تقویت استدلال‌ها و افزایش اعتبار نتایج شد.

۴. خودآگاهی پژوهش‌گر: محققان به‌طور

مستمر در مورد تأثیرات شخصی، باورها و پیش‌فرض‌های خود بر فرآیند پژوهش تأمل کردند. این خودآگاهی به اتخاذ تصمیمات آگاهانه‌تر در مراحل جمع‌آوری، تحلیل و

ضلع سوم، زیست مخاطره‌ای و خودسازی ضعیف است.

جدول ۲: زیر مضمون‌ها، مضامین فرعی و مضمون اصلی مرتبط با خیانت زناشویی

Table 2: Sub-themes, Sub-categories, and Main Theme Related to Marital Infidelity

مضمون اصلی	مضمون فرعی	مفاهیم
لاقیدی رفتاری	مرزشکنی، بی‌پروا	مرززدایی، روابط نامشروع درون خانوادگی، تفریح نامتعارف، مخاطره شغلی
	ارزش‌های جنسی نوظهور	لذت‌بخشی حرام، تنوع جنسی نوظهور، تنوع طلبی
نهاد نامتعادل	خانواده‌گزیزی	تنش خانوادگی، نارضایتی زناشویی
	طلاق عاطفی-جنسی	بی‌تفاوتی در زندگی مشترک، چالش‌های زوجین، محدودیت امر مشروع
	بحران زنانگی	سردمزاجی زنانه، نجابت همسر، زنانگی سرد
	ادراک ضعیف زناشویی	زناشویی مصلحتی، نبود درک درست از ازدواج، رویت خیانت
ضلع سوم	پارتنر ماهر	ارجحیت پارتنر، همدلی عاطفی با پارتنر
	بحران پیش‌ازدواجی	بازسازی روابط پیش‌ازدواج، رابطه عاطفی قوی
زیست مخاطره‌ای	بیماری مقاربتی	تجربه زگیل تناسلی، واکسن، ترس انتقال
	اعتماد به نفس پایین	خیانت‌دیدگی، تحصیلات پایین، اختلاف سطح با همسر
	وجدان معذب	استغفار، عذاب وجدان، احساس گناه
	هراس افشا	نگرانی از افشا، افکار خودشی
	زیست کچ رفتار	پنهان‌کاری، جوانب احتیاط
خودسازی ضعیف	تعلیق زناشویی	تصورات فرارزناشویی، شکاف روابط زناشویی
	عادت‌وارگی خیانت	پذیرش روابط خارج از عرف، خواهان روابط جدید
	ناکامی در بازآفرینی مثبت	تلاش برای بازسازی روابط، ناکامی در بازسازی رابطه با همسر

شکل می‌گیرد و به نوعی بی‌بندوباری و لاقیدی شناختی و رفتاری می‌انجامد. امروزه به واسطه دلایل متعدد از جمله مشکلات در خانواده یا تغییر ارزش‌ها، جامعه دچار لاقیدی و بی‌بندوباری رفتاری شده است. بخشی از این امر همان‌طور که اشاره شده ریشه در نگرش و شناخت فرد دارد و نکته جالب این است که در بعضی از مشارکت‌کنندگان لاقیدشدگی از روابط خانوادگی شروع می‌شود و در روابط شغلی و ... ادامه می‌یابد. مرززدایی در خانواده

۵/۱ لاقیدی رفتاری^۱

لاقیدی رفتاری به معنای نوعی گرایش‌های بدون حد و مرز و رعایت اصول و قواعد رفتار جنسی است. جایی که فرد تصمیمات را صرفاً براساس نیازهای غریزی خود تنظیم کرده و براساس آن مدیریت تصورات و خیال کرده و تا حد امکان نیز در پی تحقق بخشیدن به آن است. در واقع این امر یک مسأله روانی و شناختی است که در یک بستر اجتماعی

¹ Cheating Behavior

همکارم رو به جای همسرم تصور می‌کردم در همه حالات زندگی، حتی بعضی مواقع تصور می‌کردم همسرم مرده و با همکارم ازدواج کردم.

برخی خیانت را به‌عنوان نوعی ارزش و تفریح انرژی‌بخش به حساب می‌آورند. گاهی بیان می‌کنند هنگام خیانت انرژی بیشتری پیدا می‌کنند و انگیزه بیشتری را برای زندگی با فکری آزادتر دارند. گاهی بیان شده در حین خیانت انگیزه برای انجام کارهای منزل بیشتر شده و حس شادایی خاصی دارند، اما در مقابل ممکن است، دعوا و عدم آرامش در منزل نیز فرد را به سمت روابط خارج از ازدواج برای یافتن آرامش سوق می‌دهد. دنیای متفاوت زن و مرد وجود شیطنتهای خاص علاقه به ارتباط با زنان دیگر را افزایش می‌دهد. برخی از این روابط، رابطه با زن متأهل است که خود نشان از تنوع‌طلبی و تغییر سبک در همسران می‌شود.

ایمان ۴۵ ساله می‌گوید:

چون دوستان صمیمی من از این شیطنتهای خبر داشتند و من هم از شیطنتهای آنها باخبر بودم حتی کیس‌های مختلفی از خانم‌های مطلقه به هم معرفی می‌کنیم و چیز معمولی هست بین دوستانمان، از محیط خانواده فاصله گرفتم همسرم اوایل نمی‌دانست اما وقتی فهمید تا مدت‌ها قهر و دعوا کرد بعد هم از من فاصله گرفت.

همچنین ارتباط مداوم با زنان در سال‌های مجردی باعث بروز مشکلات زیادی در متأهلی می‌شود. عدم توانایی برای بیرون کردن دختران از ذهن خود، تنوع‌طلبی و عدم ماندن بر سر تعهد از عوامل خیانت در این مردان می‌باشد. برخی با توجه به این شرایط ازدواج را نیز همچون رابطه دوستانه می‌پندارند و پس از ازدواج و فهمیدن شرایط و تعهدها، از ازدواج ابراز پشیمانی می‌کنند و نمی‌توانند خود را تغییر دهند.

محمد ۳۹ ساله می‌گوید:

من خانواده خیلی خیلی مذهبی داشتم و از نوجوانی از خانواده‌ام همیشه بدم می‌ومد و دوست

روابط نامشروع هدفمندی است که گاه با نزدیک‌ترین عضو از خانواده همسر یا خانواده خود فرد اتفاق می‌افتد، دامادهایی که به سمت خواهر زن خود میل پیدا می‌کند و رابطه نامشروع داماد و خواهر زن در حال حاضر یکی از خیانت‌های رایج به‌شمار می‌آید و در این پژوهش نیز عنوان شده است. چه‌بسا مردانی که به خواست خود و خواهر همسرشان رابطه‌های متعددی را تجربه کردند. گاهی حس نزدیک شدن بیش‌ازحد در روابط خانوادگی، شوخی‌های نابه‌جا و زننده را تشدید و موجبات خیانت به همسر می‌شود.

علی ۲۵ ساله می‌گوید:

با اومدن بچه و با وجود خواهر زخم عشق من به زخم کاملاً از بین رفت یوقتی خواهر زخم که بچه رو بغلش می‌کرد می‌خواستم برم هردوشون رو بغل کنم و بگم بیا من خواهرتو طلاق میدم با بچه سه تایی بریم یجا دور از همه زندگی کنیم همش تو خیالتم داشتم خواهر زخم مادر بچم می‌دیدم.

مرززدایی برون خانوادگی روابطی است که بیرون از محیط خانواده رخ می‌دهد. محیط همکارانه و دوستان ناباب دو عامل بیرون از خانواده هستند که روابط نامشروع و خیانت را رقم می‌زنند. روابط محل کار که گاهی با عنوان درد و دل با همکار شکل گرفته و به مرور با صرف زمان بیشتر با همکار به جای خانواده ترجیح به برقراری روابط عاطفی و به دور از چارچوب به جاهای باریک و خیانت‌ها کشیده می‌شود. گاهی وقت گذراندن به مدت طولانی در کنار همکار، خوش‌گذرانی با دوستان در تفریحات متعدد زمینه ایجاد یک رابطه صمیمی خارج از عرف را فراهم می‌کند در پس آن خیانت اتفاق می‌افتد و همه این‌ها نوعی بی‌پروایی را در روابط به وجود می‌آورد.

هستی ۳۸ ساله می‌گوید:

توی خونه اصلاً حالم خوب نبود. کنار همسرم که بودم دلم مدام پیش همکارم بود. دوست داشتم کلاً سرکار باشم به هر بهانه‌ای سرکار می‌رفتم صبح زود می‌رفتم و ظهرها دیرتر به خانه می‌ومدم همیشه

تمایلی به همراهی برای برقراری جنسی نداشته است.

پرویز ۳۲ ساله می‌گوید:

من با همسرم به مدت طولانی در دوران عقد بودم. ۶ سال شد عقدی بودیم به واسطه شرایط فرهنگی خاصی که هردو خانواده داشتیم رابطه جنسی را برای ما در زمان عقد ممنوع کردند.

سردی رابطه‌ها به دلیل سردمزاجی زن در مقابل گرم‌مزاجی مرد و تمایل شدید مرد به برقراری رابطه متنوع موجب خیانت می‌شود. گاهی نجابت همسر و حس مادری و خانه‌داری، توجه به فرزندان و اولویت همسر نمونه‌بودن باعث می‌شود زن وظایف همسررداری را به‌خوبی انجام ندهد و در مقابل کسانی هستند که در برابر این زنان محجوب برای مردان عشوه‌گری می‌کنند و شرایط برای اغفال و خوش‌گذرانی مردان را به وجود می‌آورند، گاهی شرایط کمی متفاوت‌تر می‌شود، دختران مذهبی گاهی حس ناکافی بودن را به مردان می‌دهند و معمولاً مردان نیز در مقابل به دلیل محدودیت‌های قبل از ازدواج که در دوستی با جنس مخالف داشته‌اند و همچنین و عدم تمکین زن زندگی زناشویی به خیانت‌های مداوم روی می‌آورند.

سیامک ۴۵ ساله می‌گوید:

همسرم به لحاظ جنسی سرد مزاج هست. قوای جنسی‌اش از همان اول ضعیف بود و در خیلی موارد مرا تمکین نکرد همیشه وقتی از رابطه صحبت می‌شد مریضی یا هر دردی از خودش را بهانه می‌کرد بهانه می‌تراشید من خسته شده بودم.

۵٫۳ ضلع سوم^۲

قدرت رقیب شرایطی است که در آن زن یا مرد به دلیل داشتن ارتباط با شخص دیگری که به جز با همسر دارند به وجود می‌آید، پارتتر ممکن است به نسبت همسر حمایت بیشتری از خود نشان دهد. در مواردی قدرت رقیب بیشتر از قدرت همسر شده

نداشتم در مراسم اونها شرکت کنم دور از چشم خانواده‌ام تا به سن ازدواج رسیدم با دخترهای زیادی در ارتباط بودم و همیشه سعی می‌کردم از خانواده‌ام پنهان بماند اما خیلی سخت بود.

۵٫۲ نهاد نامتعادل^۱

نهاد نامتعادل به شکلی از روابط خانوادگی گفته می‌شود که چه در مرحله انتخاب شریک زندگی و چه در مسائلی مثل روابط جنسی و زناشویی، تعادل و توازن بر آن حاکم نیست. تنش خانوادگی باعث دوری فرد از محیط خانواده می‌شود. تنش و ازدواج اجباری از عوامل این تزلزل است. سخت‌گیری شدید خانواده موجب می‌شود فرزند بالاجبار تفریحات خود را از خانواده پنهان کند. دخالت‌های نابه‌جا و بی‌مورد خانواده در امر ازدواج، از انتخاب اجباری همسر برای فرزند تا عدم اجازه به جدایی آن‌ها، فرزندان را به سمت خیانت می‌کشاند. عدم تمایل به همراهی با همسر و رفت‌وآمد با خانواده‌ها و اعتراض‌های همسر نسبت به کیفیت یا نوع غذا، انجام کارهای منزل صرفاً جهت رفع تکلیف نوعی بی‌تفاوتی به همسر و دراصل به زندگی زناشویی است. در شرایطی مشابه تمایل به ازدواج دوم از بین رفته، اما همچنان می‌خواهند روابط خارج از ازدواج را جایگزین کنند. البته در عین حال بعضی از خانواده‌ها شرایط زندگی را برای جوانان سخت کرده و با قرارداد شرایطی در زمان عقد و اجازه ندادن به برقراری رابطه، عدم اجازه به زوجین برای گذران زمان به‌تنهایی و کنار یکدیگر در منزل پدرزن، روابط جنسی را سرد کرده و با ایجاد این محدودیت‌ها زمینه را برای خیانت مهیا می‌کنند. در برخی از موارد، مشکلات جنسی که می‌تواند با مشاوره و درمان حل شود، از طریق خیانت حل می‌شود. به‌طور مثال در افرادی که شریک زندگی به لحاظ مزاجی سرد بوده است، در میان مشارکت-کنندگان میل به خیانت شکل گرفته است یا مواردی که شریک زندگی به هر دلیل جنسی یا جسمی

² The Affair Partner

¹ Imbalance Institution

۵٫۴ زیست مخاطره‌ای^۱

زندگی بعد از خیانت برای زوجین توامان با خطر ترس و کج‌رفتاری‌های مداوم است. خطرات ناشی از روابط فرازناشویی مضراتی دارد که حتی پس از آگاهی از این مسائل آن‌ها غیر قابل اصلاح هستند. در بحث خیانت یکی از نکات جدی و موثر بیماری‌های مقاربتی از تعدد روابط ناشناخته است، بیماری زگیل تناسلی یکی از بیماری‌های حاصل از روابط جنسی خارج از چارچوب است و ترس از این بیماری برای انتقال به همسر بعد از ازدواج و در حین زندگی زناشویی را در پی دارد. امروزه هرچند برای پیشگیری از این بیماری‌ها می‌توان از واکسن گارداسیل استفاده کرد، اما تبعات این بیماری و مسائل دیگری که ناشی از خیانت برای زوجین به وجود می‌آید، هم به لحاظ فردی، روحی و روانی افراد جامعه را با آسیب دچار می‌کند.

سامان ۲۸ ساله می‌گوید:

دوستم گفت همسرم زگیل تناسلی گرفته فکر کنم با کسی رابط داره گفت فردا شب خودمم نوبت دکتر دارم ببینم منم گرفتم یا نه اون لحظه همه بدنم لرزید گفتم زگیل دیگه چیه زدم اینترنت دیدم همین علائم رو همسرم هفته پیش گفته بود داره و من خودمم این علائم رو دارم و نمیدونستم زگیله و هیچ اقدامی نکرده بودم.

در خیانت مسئله عذاب وجدان پس از مدت‌ها کم می‌شود و قبح و زشتی خیانت به‌مرور از بین می‌رود. در ابتدا عذاب وجدان موجبات حس دلسوزی برای همسر و تمکین او و حس ناخوشایندی نسبت به خود در شخص به وجود می‌آید که به مرور این حس نیز کم می‌شود. یکی دیگر از مخاطرات ذهنی ترس و نگرانی از فهمیدن خیانت توسط اطرافیان خانواده یا همسر است، افکاری چون خودافشایی بازگویی به همسر ترس از فهمیدن آشنایان و در حالت‌های شدیدتر گاهی فکر به خودکشی ذهن و روح شخص خیانت کار را به هم

و گاهی مهارت پارتنر در پیوند عاطفی با معشوقه چنان زیاد می‌شود که پارتنر ارجح‌تر و قابل اعتمادتر از همسر می‌شود و علاقه به پارتنر تا جدایی ادامه می‌یابد. پارتنر درک و فهم بیشتری از خود بروز می‌دهد علاقه به مرور شکل می‌گیرد، خلأ عاطفی که فرد در زندگی با همسر دارد، همچنین ارزش و علاقه‌ای که شخص سوم برای فرد پیدا می‌کند باعث گرایش و تمایل او به ارتباط خارج از چارچوب می‌شود.

رها ۲۹ ساله می‌گوید:

از لحاظ عاطفی با آن شخص درگیر شدم اوایل نادانسته و ناخواسته پیش رفت به مرور روابط ما صمیمی‌تر شد از یک جا به بعد می‌دانستم باید ترمز رابطه را بکشم اما دیگر دلم نمی‌خواست چون به او علاقه پیدا کرده بودم. آن شخص مرا از خودم بهتر شناخته بود. خیلی وقت‌ها بدون ترس از قضاوت شدن حرف‌هایم را با او می‌زدم او مرا می‌فهمید درک می‌کرد و همیشه راهکار مناسبی برای مسئله‌هایم داشت.

گاهی زمان کوتاه جدایی از عشق تا ازدواج یا یادآوری خاطرات بسیار گذشته با پارتنر موجبات تداوم رابطه با معشوق را حتی بعد از ازدواج به وجود می‌آورد و این رابطه آنچنان قوی می‌شود که با فهم به اشتباه بودنش باز هم تمایل به ادامه و برقراری رابطه عاطفی بسیار زیاد است و موجبات خیانت‌های مداوم را فراهم می‌کند.

مهیا ۲۴ ساله می‌گوید:

همه چیز از اون لحظه شروع شد که توی نمایشگاه عشق قدیمم رو دیدم کاش می‌مردم و نمایشگاه نمی‌رفتم با شوهرم بودم اما با هر ترفندی بود شمارشو ازش گرفتم دل تو دلم نبود که بهش زنگ بزنم و زدم تازه سه ماه از عقدم گذشته بود و پنج ماه از جدایی من با عشق گذشته‌ام کم‌کم بهش پیام دادم.

¹ Risky Lifestyle

ناکارآمد است. مهم‌ترین دلیل ناکارآمدی این است که فرد همچنان با مسائل رفتاری خیانت به حیات خود ادامه می‌دهد. وی اگر چه با عذرخواهی و تعهد به عدم تکرار خیانت، دوباره به زندگی برگشته است، اما نمی‌تواند به این مسیر ادامه دهد. به همین جهت، اصلاح و خودسازی صرفاً در زبان و کلام است و چنین فردی قادر نیست از رفتارهای گذشته خود دست بکشد و آن‌ها را کنار بگذارد و مجموعه‌ای از تعلیقات زناشویی است که در کنار عادت به خیانت، با وجود این، برای تداوم حفظ خانواده حتی به صورت ظاهری آن تلاش می‌شود. در اینجا شریک زندگی می‌داند که فرد خیانت می‌کند، اما به نوعی و از سر اضطرار این شرایط را پذیرفته است یا اینکه با عذرخواهی شریک، مسأله را خاتمه یافته قلمداد می‌کند. این در حالی است که شریک همچنان به رفتارهای جنسی خارج از عرف و تصویرسازی‌های ذهنی مرتبط ادامه می‌دهد. در مجموع از خیانت‌های عنوان‌شده در این پژوهش می‌توان فهمید امروزه به دلیل شرایط برقراری روابط خارج از ازدواج تنوع‌طلبی به خصوص در مردان رو به افزایش است که همین امر موجب شده تا از تعهد در ازدواج سرباز زنند. تصورات فرازناشویی بسیاری از تصوراتی است که مرد ممکن است در ذهن خود یا در خواب با خود داشته باشد. یادآوری صحنه‌های رابطه به جز با همسر یا تصور همکار یا خواهرزن در حین رابطه خیانت به حساب می‌آید. گاهی پس از دعوای مداوم و رفتارهای سرد و بی‌میلی زوجین به رابطه توسط همسران شکاف بین رابطه زناشویی پدید آمده و موجب القای حس تجاوز به طرف مقابل و در واپس آن تمایل زن به تمام شدن سریع رابطه می‌شود و این شرایط زمینه را برای خیانت می‌سازد. گاهی افکار خیانت فراتر می‌رود و زن و مرد از رابطه و ازدواج خود راضی نیستند و با همین منطقی هر دو پذیرفتند روابطی خارج از چهارچوب ازدواج داشته باشند. این روند همچنین زمینه چندهمسری را فراهم کرده و چه‌بسا شکل‌گیری چنین اصولی را

می‌ریزد و او را در عین همه اشتباهات آسیب‌پذیر می‌کند.

مهسا ۲۶ ساله می‌گوید:

از لحاظ ذهنی و روحی خیلی به هم ریختم عذاب وجدان شدیدی داشتم فکر فرار و خودکشی به سرم زد فکر اینکه همه چیز رو به شوهرم بگم و خودم رو از این عذابی که دارم نجات بدم می‌گفتم برم بهش بگم.

همین ترس‌ها موج بی‌میلی و ایجاد فاصله بین خود و همسر می‌شود، خیانت خود شخص باعث می‌شود نسبت به همسر خود دچار شک شده و مدام همسر خود را کنترل و پیگیری کند. شک حتی در روابط اداری نیز بسیار نمود می‌کند و مرد با ترس تبدیل شک به یقین حس کنترل‌گرانه دارد. مواردی وجود دارد که شخص برای ادامه مسیر خیانت متأهل بودن خود را پنهان می‌کند و وانمود به مجرد بودن و لذت بردن از رابطه می‌کنند، اما برای جوانب احتیاط قرارهای خودش را خارج از شهر می‌گذارد. در مواردی همسر معمولاً تلاش برای بارداری و نگه داشتن زندگی می‌کند. این عجله برای بارداری ناشی از سوءظن به همسر است که در زندگی زناشویی با همسر تجربه کرده و ترس از طلاق و رفتن همسر دارد.

هستی ۳۸ ساله می‌گوید:

با توجه به اینکه خیانت من توسط همسرم کشف شد و به شکل متأسفانه ناخوشایندی هم اتفاق افتاده بود همسرم شک کرده بود به من جی پی اس گذاشته بود زیر ماشین و من رو کنترل کرده بود به هر حال فهمیده بود دارم خیانت می‌کنم و دنبال مدرک بود.

۵٫۵ خودسازی ضعیف^۱

مقصود از خودسازی ضعیف، اقداماتی است که فرد خیانت‌کننده بعد از اقدام به خیانت برای اصلاح روابط خانوادگی خود انجام می‌دهد، اما ضعیف و

¹ Poor self-correction

اتفاقی است که بلافاصله پس از طلاق عاطفی می‌افتد، در طلاق عاطفی زن و مرد در کنار هم زندگی می‌کنند، اما نمی‌توانند با هم ارتباط عاطفی مناسب برقرار کنند که این مسأله باعث می‌شود به‌مرور رابطه زناشویی به تعویق بیفتد و رابطه زناشویی وقتی بازدهی خود را از دست دهد در جامعه مشکلات شدیدتری که در جامعه است، باعث می‌شود زن و شوهر از چهارچوب خانواده خارج شده و هرکدام جدا جدا یک خیانت‌هایی را رقم بزنند. آن‌ها به خاطر آسیبی که در محیط خانواده دیده‌اند به شخص سوم پناه می‌آورند. همچنین پیامدهای حضور شخص سوم ممکن است به دلایل متفاوتی از جمله انتقال بیماری‌ها یا عذاب وجدان بعد از خیانت و هراس از افشا در خانواده مشکلات زن و مرد را از لحاظ روحی و روانی شدیدتر کنند. در نقشه مضمونی (شکل ۱)، مضمون فراگیر تحقیق عبارت‌اند از فرونشست هنجاری - ارزشی که به معنای ازدست‌رفتن بخش عمده‌ای از مفاهیم و نظام‌های ارزشی بود که روابط جنسی را کنترل می‌کرد. این مفاهیم در نهادهایی چون خانواده و دین و نیز کل عرصه عمومی قرار داشتند که امروز نفوذ و مرجعیت خود را از دست داده‌اند. چه‌بسا که در مواردی حتی افرادی که شرکای جنسی متعدد دارند، به‌خصوص در گروه‌های نوجوان و جوان، آن را به‌عنوان نوعی افتخار برای دوستان و گروه‌های دوستی خود مطرح می‌کنند. در جامعه سنتی ناظر به بستر تحقیق، دین، خانواده و عرصه عمومی، مفاهیم ارزشی و هنجاری خاصی را در موضوع روابط جنسی تولید می‌کرد و براساس آن سازوکار جنسی را تنظیم می‌کرد که امروزه از دست رفته‌اند یا در سطح حداقلی خود قرار دارند؛ لذا نظام روابط جنسی از هم گسسته شده و به‌خصوص در مورد مشارکت‌کنندگان مرد، آن‌ها با شکل افسارگسیخته‌ای از تنوع رابطه جنسی درگیر هستند.

تقویت می‌کند و به‌مرور افراد روابط متعدد را طالب می‌شوند؛ گاهی خیانت را با دلیل عدم توجه همسر توجیه می‌کنند و از خیانت خود ابراز پشیمانی نمی‌کنند.

رضا ۶۰ ساله می‌گوید:

از مهارت و عشوه‌گری زنان راضی بودم. من خارج از کشور هم رفتم با لیدی‌های زیادی بودم همسر هرگز نمی‌تواند مثل آن‌ها باشد اصلاً نمی‌تواند تصور هم بکند آن‌ها چگونه‌اند.

در این میان اما تعدادی برای جلب اعتماد مجدد همسر تلاش می‌کنند. زن‌هایی که خیانت دیدند درخواست طلاق می‌دهند و متقابلاً مردان زمانی که دستشان برای همسر رو شده و می‌دانند راه رفته اشتباه بوده، برای بازگشت دوباره به زندگی و اعتماد ازدست‌رفته همسر خود تلاش می‌کنند.

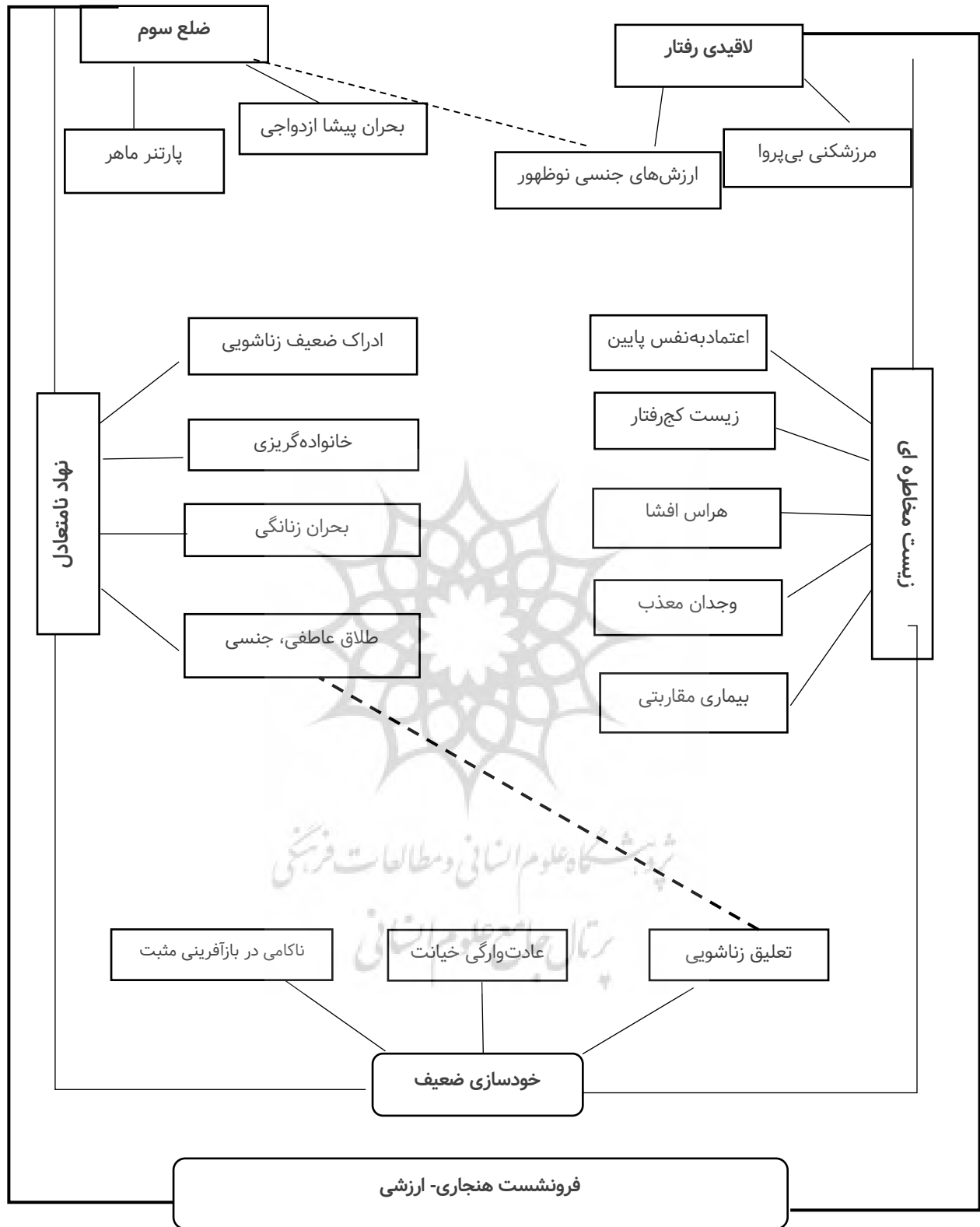
حسین ۱۸ ساله می‌گوید:

با تمام توان سعی کردم پروسه بخشش رو طی کنم و تمام کارهایی رو که باید می‌کردم تا دوباره همسرم به من اعتماد کند را انجام دادم درنهایت همسرم رضایت داد جدا نشویم هرچند دیگر زندگی‌مان مثل گذشته نبود.

۶ نقشه مضمونی (فرونشست هنجاری-ارزشی)^۱

خیانت خارج از تزلزل در فرد و مشکلات در خانواده جامعه را نیز تحت شعاع قرار می‌دهد. آنچه که مسلم است وقتی در یک خانواده خیانت صورت بگیرد، بحرانی بین زن و مرد به وجود می‌آید که گاهی موجب طلاق عاطفی یا دوری و فرار از خانواده می‌شود. در ادامه درک از زناشویی و وضعیت کنار هم بودن از بین می‌رود. بازتاب همه این‌ها ایجادکننده اتفاقات منفی می‌شود. تعلیق زناشویی

¹ Normative-Moral Decline

شکل ۱: نقشه مضمونی فرونشست هنجاری-ارزشی و خیانت زناشویی

Figure 1: Thematic Map of Normative-Valuative Subsidence and Marital Infidelity

۷ بحث و نتیجه‌گیری

است. عموماً زنان به علت داشتن خلأ عاطفی در رابطه با همسر خود و ناتوانی در برقراری ارتباط مؤثر برای حل مشکلات به شخص سوم روی می‌آورند، اما علت این مسأله در مردان به گونه‌ای دیگر است. مردان به دلیل نارضایتی از رابطه جنسی خود با همسر و تمایل به جایگزینی مناسب برای خلأ جنسی به سمت زنان دیگر روی می‌آورند. در هر دو جنس اولین رابطه خارج از چهارچوب با حس عذاب وجدان و پشیمانی همراه بوده است. اما این حس به‌مرور کاهش یافته و گاهی در ارتباطات بعدی به حس خوشایندی نیز تبدیل شده است این افراد با همسر خود رفتاری موجه دارند، تا شک و تردید در ذهنیت همسر به وجود نیاید. با وجود این، زمینه خانوادگی یکی از دلایل تمایل اولیه افراد به خیانت است. مضامین خانواده متزلزل و چارچوب‌ستیزی ناظر به همین موضوع است. به‌طورکلی درک و تجربه خیانت نزد مشارکت‌کنندگان ناظر به ابعاد و زمینه‌های خانوادگی از یک سو و تجارب روابط خارج از عرف از سوی دیگر است.

نتایج نشان می‌دهد مشارکت‌کنندگان بعد از خیانت، تمایلی به حضور در کنار همسر نداشته و تمایل دارند بیشتر زمان خود را به بهانه‌های مختلف با شخص سوم بگذارند. آن‌ها علی‌رغم پشیمانی اولیه، عموماً از خیانت و برقراری روابط خارج از چهارچوب راضی بوده‌اند؛ چراکه تمایل به تکرار خیانت داشتند. خزائی و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله‌ای با عنوان "تعریف بخشودگی خیانت زناشویی" که بخشودگی در خیانت شامل تلاش برای بازسازی اعتماد و ایجاد یک چارچوب جدید برای ادامه زندگی است. این یافته‌ها نشان داد که بخشودگی به عوامل پیچیده روانی و اجتماعی بستگی دارد و به‌راحتی قابل دسترسی نیست. همچنین در پژوهش اولمستد، بلیک و میلز^۱ (2009) در تحقیق با موضوع "کمک به زوجین در بخشیدن خیانت زناشویی: دیدگاه درمان‌گران" نشان داد که بخشایشگری در خیانت زناشویی فرآیندی طولانی و پیچیده است که

هدف تحقیق حاضر کشف و واکاوی درک و تجربه خیانت زناشویی با تأکید بر دلالت‌های فردی و اجتماعی آن بود. بر اساس این، ۵ مضمون تحقیق بر ساخت شد که عبارت‌اند از لاقیدی رفتاری، نهاد نامتعادل، ضلع سوم، زیست مخاطره‌ای و خودسازی ضعیف. مضمون هسته تحقیق عبارت‌اند از فرونشست هنجاری-ارزشی. بدین معنا که نظام‌های کنترلی فردی و خانوادگی قادر به نظارت و کنترل بر رفتار مشارکت‌کنندگان نیست. این موضوع از یک اتفاق یا رویداد در دوران قبل از ازدواج یا پس از آن شروع می‌شود و از آنجایی‌که در اولین تجربه مشارکت‌کننده، از نظر روانی و شناختی، پاداش دیده است، آن را تداوم بخشیده است. فرونشست هنجاری-ارزشی به معنای از دست رفتن بسیاری از هنجارها و ارزش‌های اجتماعی، خانوادگی و دینی است که روابط و انگاره‌های ذهنی افراد را در موضوع رابطه جنسی سالم چارچوب‌بندی می‌کردند. تحقیق نشان می‌دهد که مشارکت‌کنندگان، همچنان درگیر تداوم روابط فرازناشویی و خیانت هستند. در مضمون خودسازی ضعیف، خانواده به نوعی شرایط موجود را پذیرفته و فرد مذکور با یک عذرخواهی مورد بخشش قرار گرفته، اما به کار خود ادامه می‌دهد. با وجود این، زیست مخاطره‌ای نشان می‌دهد که این افراد، درگیر با نوعی اضطراب و دلهره دائمی ناشی از افشای موضوع هستند یا احتمالاً فریب یا قلدری از سوی شرکای جنسی خارج از خانواده که مورد زورگیری و ... قرار گیرند.

به‌طورکلی، خیانت مسأله‌ای است که در جامعه امروز گسترش یافته و از لحاظ روحی و جسمی به افراد بسیاری در جامعه آسیب رسانده است. در این پژوهش سعی بر آن شده است، درک و تجربه موضوع با تأکید بر عوامل فردی و اجتماعی آن مورد پژوهش قرار گیرد. تحقیق نشان داد که کیفیت و تجربه خیانت در مشارکت‌کنندگان زن و مرد متفاوت

¹ Olmstead, Blick, & Mills

(2008) با موضوع "شخصیت، رضایت زناشویی و احتمال خیانت" نشان دادند که افرادی که از سطح رضایت زناشویی پایین‌تری برخوردارند و ویژگی‌های شخصیتی مانند بی‌ثباتی عاطفی دارند، بیشتر در معرض خطر خیانت قرار دارند. همچنین، تقویت رضایت زناشویی می‌تواند نقش مهمی در کاهش این احتمال داشته باشد. زنان مشارکت‌کننده در تحقیق حصار نیز احساس می‌کردند که در زندگی با همسر آن‌طور که باید درک نشده، حرف‌های مشترکی در زندگی زناشویی ندارند و دنیای فکری و ذهنی خود را از همسران جدا می‌دانند.

نظریه مدیریت تعارض که توسط گاتمن مطرح شده است، بیان می‌کند که نحوه مدیریت و حل تعارضات میان زوجین می‌تواند پیش‌بینی‌کننده احتمال بروز خیانت باشد. زوج‌هایی که نمی‌توانند به‌طور مؤثر تعارضات خود را مدیریت کنند و به جای حل مشکلات، آن‌ها را نادیده می‌گیرند یا از آن‌ها اجتناب می‌کنند، بیشتر در معرض خیانت قرار دارند. این نظریه به این موضوع می‌پردازد که وقتی زوجین نتوانند مشکلات خود را به‌طور مؤثر حل کنند، ممکن است یکی از طرفین به دنبال برآورده‌سازی نیازهای عاطفی و جنسی خود در خارج از رابطه برود. در این نظریه، تأکید زیادی بر مهارت‌های ارتباطی و مدیریت مؤثر تعارضات برای حفظ روابط سالم و جلوگیری از خیانت وجود دارد (خزائی و همکاران، ۱۴۰۲). با توجه به پژوهش حاضر زبانی که تجربه روابط فرزاناشویی داشته در زندگی شخصی خود نتوانسته‌اند با همسران خود ارتباط مؤثر برقرار کرده و بدون ترس از قضاوت شدن حرف‌های خود را با یکدیگر در میان بگذارند، آن‌ها حتی نتوانستند خلأهای عاطفی خود را با همسران در میان گذاشته به جای آن با پارتنر راحت‌تر بوده و برای درک شدن حرف‌هایشان را پارتنر در میان می‌گذاشتند.

نظریه کنترل اجتماعی هیرشی نیز بیان می‌کند که افراد به دلیل پیوندهای قوی اجتماعی، اخلاقی و

نیاز به حمایت روانی، مشاوره حرفه‌ای و تعهد قوی از هر دو طرف دارد. همچنین، زوج‌هایی که قادر به بخشیدن خیانت هستند، اغلب روابط مستحکم‌تری در آینده خواهند داشت. این پژوهش‌ها با پژوهش حال حاضر در یک راستا می‌باشد نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، مشارکت‌کنندگان موقع اطلاع همسران از خیانت پشیمان می‌شوند و برای اینکه همسرشان را از دست ندهند، تلاش کرده تا پروسه بخشش را طی کنند که در نهایت همسرشان رضایت داده و زندگی مشترکشان را دوباره آغاز کردند. چوپانی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیق خود با عنوان "پدیدارهای وجودی در خیانت زناشویی مردان" نشان داد که عوامل دینی و مذهبی نمی‌توانند به تنهایی توضیح‌دهنده گرایش به خیانت در مردان باشند و عوامل روانی و اجتماعی همچون ناراضی‌های عاطفی و جنسی و همچنین تحولات اجتماعی، در این زمینه نقش دارند که در تحقیق حاضر نیز به یافته‌های مشابه دست پیدا شد.

بخشی از پژوهش حاضر نشان می‌دهد محیط سنتی و مذهبی و خجالت زوجین در برقراری رابطه جنسی موجب کاهش رضایت و کمیت روابط جنسی می‌شود. بعضی مشارکت‌کنندگان، بر این نظر بودند، همسرانشان در رابطه جنسی مذهبی و خجالتی هستند و از رابطه زناشویی لذت نمی‌برند و رابطه آن‌ها با همسرانشان از سر رفع تکلیف بوده و هست. جینفرو^۱ و همکاران (2014) در تحقیق با موضوع "بررسی جاذبه‌های احتمالی خیانت زناشویی در زنان" نشان دادند که زنان بیشتر به دلیل ناراضی‌های عاطفی و کمبود توجه از طرف همسران خود به خیانت گرایش پیدا می‌کنند. وانجلیستی و گرسنتبرگر^۲ (2014) در تحقیق با موضوع "ارتباطات و خیانت زناشویی" نشان دادند که ضعف در ارتباطات میان زوجین، مخصوصاً در بحث‌ها و اختلافات، می‌تواند به کاهش اعتماد و در نهایت بروز خیانت منجر شود. همچنین در پژوهش شاکلفورد و بسیر^۳

³ Shackelford & Besser

¹ Jeanfreau

² Vangelisti & Gerstenberger

است، جایگزین می‌شوند و یکی از پیامدهای آن نتایج تحقیق حاضر است. به نظر می‌رسد تغییرات گسترده اجتماعی و فرهنگی در جامعه و در بستر مورد مطالعه، به تغییرات وسیع در ارزش‌ها و هنجارهای کنترلی در جامعه انجامیده است. روابط خارج از چارچوب خانواده ذیل تغییرات گسترده ارزشی و هنجاری شکل می‌گیرد. اگرچه در این تحقیق مفهوم دین بر ساخت نشد، اما به نظر می‌رسد که تضعیف هنجارهای دینی به‌عنوان عامل کنترل‌گر مهم در مسائل جنسی و روابط مرتبط با آن، به شکل‌گیری نوعی آشوب رفتاری در روابط و تعاملات جنسی انجامیده باشد در این زمینه نیازمند مطالعه بیشتر است. از سوی دیگر، رسانه و شرایط جهانی‌شدن فرهنگی به شکل‌گیری ادراکات نوظهور از فانتزی و ایدئال جنسی انجامیده است که مشارکت‌کنندگان در تحقیق در شرایط با ارزش‌های فرهنگی و دینی ضعیف، در پی تحقق بخشیدن به این ایدئال‌ها باشند.

به‌طور کلی تحقیق حاضر نشان می‌دهد که خیانت زناشویی ریشه در فرونشست بخشی از ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی و اجتماعی به‌خصوص ناظر به نهاد خانواده دارد. جایی که ارزش‌های نوظهور و تحت تأثیر جهانی‌شدن و رسانه، بر فردگرایی و پرداختن به نیازهای جنسی بدون توجه به ارزش‌ها و هنجارهای دینی و اجتماعی شکل می‌گیرد. فرونشست فرهنگی و اجتماعی هم‌زمان با کاهش قدرت و مرجعیت هنجارهای دینی، زمینه را برای شکل‌گیری خیانت فراهم می‌کند. در برخی مشارکت‌کنندگان همان‌طور که اشاره شد از خانواده و با نزدیکان مسئله شروع و سپس عادی‌سازی می‌شود. بنابراین، توجه پژوهشی و نظری به فرونشست هنجاری و ارزشی در موضوع نهاد خانواده و نیز نهاد دین در جامعه ایران بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

عاطفی با جامعه و افراد دیگر، از رفتارهای انحرافی خودداری می‌کنند. به عبارت دیگر، وقتی افراد دارای روابط قوی و مثبت با نهادهایی مانند خانواده، دوستان و جامعه هستند، احتمال ارتکاب رفتارهای انحرافی مانند خیانت کاهش می‌یابد. از سوی دیگر، اگر این پیوندها ضعیف شوند یا فرد از جامعه خود جدا شود، احتمال روی آوردن به رفتارهای غیرقانونی یا غیراخلاقی مانند خیانت بیشتر می‌شود. همچنین نظریه دل‌بستگی بالبی سبک دل‌بستگی افراد در دوران کودکی به والدینشان را تعیین‌کننده رفتارهای آن‌ها در روابط زناشویی می‌داند. افرادی که در کودکی دل‌بستگی ناایمن داشتند، ممکن است در روابط بزرگسالی خود نیز احساس ناامنی کنند و تمایل بیشتری به خیانت داشته باشند. پژوهش حاضر نیز نشان می‌دهد مصاحبه‌شوندگان از محیط مذهبی خانواده ناراضی بوده و از نوجوانی از خانواده خود به علت سخت‌گیری‌ها فاصله گرفتند و علاقه‌ای به شرکت در مراسم خانوادگی نداشتند، از نوجوانی وارد گروه همسالانی شدند که تجربه استفاده از سیگار و مشروبات الکلی به دور از چشم خانواده به آن‌ها پیشنهاد شده و دور از کنترل و نظارت خانواده این مسائل را تجربه کرده‌اند. مشارکت‌کنندگان پسر، تجربه دوستی با دختران مختلف داشته و زمانی که خانواده متوجه این مسئله شدند، جهت اصلاح رویه، فرزند خود را به ازدواج، آن هم با دختر مذهبی سوق داده‌اند.

نقشه مضمونی، اما گویای یک امر اجتماعی در مسئله خیانت زناشویی است: فرونشست هنجاری-ارزشی. جایی که نظام‌های تنظیم و کنترل امر جنسی که در جامعه سنتی کارکرد داشته، نفوذ و مرجعیت خود را از دست می‌دهند و به جای آن نظام‌های ارزشی و هنجاری شکل می‌گیرد که کنترل و تنظیم روابط جنسی به شکل دیگری خود را بروز و ظهور می‌دهد. زمانی که ارزش‌های اسلامی و فرهنگی و تاریخی که به‌عنوان یک عامل کنترل‌گر مهم در حفظ سامان اجتماعی تحلیل می‌روند، ارزش‌های جایگزین که در تعارض با سامان خانواده

محدودیت‌ها و پیشنهادات

- انجام کار تحقیقاتی با موضوع حاضر برای مصاحبه‌کنندگان یکسری محدودیت‌هایی داشت.
- یافتن موارد مناسب که جزء معیارهای ورود باشند و خود اعتراف به خیانت کنند، با سختی انجام شد.

منابع مالی

این پژوهش حمایت مالی نداشته است.

سهم نویسندگان

دکتر احمد کلاته ساداتی نظارت بر تحقیق را بر عهده داشت و دست‌نوشته را تصحیح کرد. زهرا میرجلیلی داده‌ها را جمع‌آوری کرد و اولین پیش‌نویس را نوشت. زینب صبحی گلکار بازنگری را تصحیح کرد.

تعارض منافع

نویسندگان داری تعارض منافع نمی‌باشند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از شرکت‌کنندگان در تحقیق سپاس‌گزارند.

- اگرچه تحقیق حاضر بخشی از موضوع و مسأله را به لحاظ توصیفی ارائه کرده است، اما تبیین موضوع نیازمند واکاوی عمیق‌تر و نیز ارائه بحث‌های تبیینی و نظری جدید و به‌روز می‌باشد.
- ضرورت انتخاب‌های صحیح در زمان ازدواج و نیز انجام مشاوره‌های قبل از ازدواج و حین زندگی زناشویی
- با توجه به سیر صعودی طلاق و افزایش آمار خیانت لازم است سیاست‌گذاری‌های فرهنگی و اجتماعی لازم جهت تشکیل مراکز مشاوره رایگان پیش از ازدواج برای زوجین فراهم شود.

منابع

فیلم‌های دهه ۸۰ و ۹۰ سینمای ایران. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی (۱۱۰)، ۲۲-۱.

<https://doi.org/10.22108/srsp.2021.127119.1673>

آقاجانی بیگی، زهرا؛ ابوالحسن تنهایی، حسین و ادریسی، افسانه. (۱۴۰۰). بررسی تحولات ساختاری نهاد خانواده با نگاهی به روابط فرا زناشویی زنان با رویکرد GT (مورد مطالعه: زنان شهر قزوین). *جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی*، ۱(۱۸)، ۷-۳۵.

doi: [10.22080/ssi.2021.22309.1922](https://doi.org/10.22080/ssi.2021.22309.1922)

احمدی اردکانی، زهرا؛ زارعی محمودآبادی، حسن و کلاته ساداتی، احمد (۱۴۰۰). تحلیل کیفی عوامل بسترساز روابط فرزندناشویی در زنان دارای تجربه روابط فرزندناشویی: یک مطالعه کیفی. *پژوهش‌های مشاوره*، ۲۰(۸۰)، ۳۴-۵. [20.1001.1.2717400.1400.20.80.12.5](https://doi.org/10.1001.1.2717400.1400.20.80.12.5)

اردشیری لردجانی، فهیمه و شریفی، طیبه (۱۳۹۷). اثربخشی روان‌درمانی مثبت‌گرا بر بخشایشگری و بی‌رمقی زناشویی زنان آسیب‌دیده خیانت زناشویی. *آسیب‌شناسی خانواده*، ۴(۱)، ۴۶-۳۳.

[20.1001.1.24234869.1397.4.1.1.1](https://doi.org/10.1001.1.24234869.1397.4.1.1.1)

افراسیابی، حسین و رضوی، عسل (۱۴۰۰). تعلیق زندگی: بازنمایی خیانت زناشویی در

<https://doi.org/20.1001.1.2322427.4.1402.11.1.7.3>

سرمدی، یاسمن و احمدی، خدابخش (۱۴۰۰). میزان آسیب‌های ناشی از خیانت زناشویی زوجین. *فصل‌نامه خانواده‌پژوهی*، ۱۷(۶۵)، ۸۱-۹۸.

https://scj.sbu.ac.ir/article_101065.html

شریفی ساعی، محمدحسین (۱۴۰۲). پیامدهای خیانت زناشویی در ایران؛ یک مطالعه فراترکیب. *پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر*، ۱۲(۲۲)، ۲۰۴-۱۶۵.

[10.22084/CSR.2023.26768.2148](https://doi.org/10.22084/CSR.2023.26768.2148)

شریفی ساعی، محمدحسین و آزادارمکی، تقی (۱۴۰۰). عوامل شکل‌گیری خیانت زناشویی در ایران؛ مطالعه فراترکیب. *بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۱۲(۲)، ۷۴-۳۳.

[10.22059/IJSP.2022.87903](https://doi.org/10.22059/IJSP.2022.87903)

عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمدسعید؛ فقیهی، ابوالحسن و شیخ زاده، محمد (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی. *اندیشه مدیریت راهبردی (اندیشه مدیریت)*، ۵(۲) (پیاپی ۱۰)، ۱۵۱-۱۹۸.

<https://sid.ir/paper/129816/fa>

کریمی، سارا؛ یوسفی، رحیم و سلیمانی، مهران (۱۳۹۶). *رواسازی پرسش‌نامه خیانت زناشویی. نشریه علمی روان‌شناسی بالینی و شخصیت*، ۱۷(۱)، ۲۳۷-۲۴۸.

https://journals.shahed.ac.ir/article_2900.html

کنعانی، محمد امینو علیجانی، محبوبه (۱۴۰۰). روابط فرازناشویی و بسترهای آن: مطالعه‌ای کیفی در شهر رشت. *جامعه‌شناسی نهادهای اجتماعی*، ۱۸(۱)، ۲۹۶-۲۷۳.

بیرموند، یاسمن؛ امیدوی ارجنکی، زهرا و صالح زاده، مریم (۱۴۰۲). پیش‌بینی گرایش به خیانت زناشویی براساس استفاده از هرزه‌نگاری اینترنتی با نقش واسطه‌ای کیفیت روابط زناشویی. *فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۱۴(۴)، ۲۰۱-۱۸۵.

<https://doi.org/10.22059/japr.2024.336861.644159>

تاج بخش، غلامرضا؛ حسینی، محمدرضا و محمد میرزایی، مریم (۱۳۹۹). تحلیل داده‌بنیاد فرآیند شکل‌گیری خیانت زناشویی. *پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر (علمی-پژوهشی)*، ۹(۱۷)، ۷۲-۵۱.

<https://doi.org/10.22084/csr.2021.19452.1660>

چوپانی، موسی؛ فاتحی‌زاده، مریم؛ اسنجرانی، فرامرز و کوربا، ماریو آلب (۱۴۰۰). پدیدارهای وجودی در خیانت زناشویی مردان. *فصل‌نامه خانواده‌پژوهی*، ۱۷(۶۷)، ۵۱۳-۴۸۱.
http://scj.sbu.ac.ir/article_101861.html

خزائی، محمود؛ شهیدی، شهریار؛ موتابی، فرشته؛ مظاهری، محمد علی و پناغی، لیلی (۱۴۰۲). تعریف بخشودگی خیانت زناشویی؛ یک بررسی کیفی. *فصل‌نامه مطالعات زن و خانواده*، ۱۱(۳)، ۴۲-۱۰.

https://journal.alzahra.ac.ir/article_e_7040.html

رحیمی، زینب؛ کوچک انتظار، رویا؛ کشاورزی ارشدی، فرناز و حسینی، فریبا (۱۴۰۲). مدل-یابی تاب‌آوری خانواده براساس مؤلفه‌های اقتدار شخصی در سیستم خانواده و باورهای ارتباطی ناکارآمد با میانجی‌گری راهبردهای حل تعارض در زنان قربانی همسرآزاری. *پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی زنان و خانواده*، ۱۱(۱)، ۲۲۴-۱۹۳.

هرزندی، مه‌ری؛ دهقان، حسین و ادهمی، عبدالرضا (۱۴۰۱). شبکه روابط اجتماعی زوجها و احساس امنیت (با تأکید بر نقش متغیر میانجی کارکرد روابط زوجها) در بین شهروندان تهرانی. *پژوهش‌های انتظامی-اجتماعی زنان و خانواده*، ۱۰(۲)، ۵۷۱-۵۹۸.
<https://doi.org/20.1001.1.23224274.1401.10.2.8.9>

<https://doi.org/10.22080/ssi.2022.22927.1960>

نرگسی، علی رضا؛ جدیری، جعفر و هادی، مهدی (۱۴۰۱). بررسی آسیب‌های خیانت زناشویی براساس منابع اسلامی. *مطالعات تربیتی و روان‌شناختی خانواده*، ۴(۷)، ۶۱-۸۷.

https://mtr.jz.ac.ir/article_187544.html

Abedi Jafari, H., Taslimi, M. S., Faghihi, A., & Sheikhzadeh, M. (2011). Thematic analysis and thematic network: A simple and efficient method for explaining patterns in qualitative data. *Strategic Management Thought*, 5(2 (Serial 10)), 151-198. [In Persian]

<https://doi.org/10.22080/ssi.2021.22309.1922>

<https://sid.ir/paper/129816/fa>.

Ahmadi Ardekani, Z., Zarei Mahmoodabadi, H., & Kalateh Sadati, A. (2021). A qualitative analysis of the factors underlying extramarital affairs in women with experience of extramarital affairs: A qualitative study. *Journal of Psychological Research*, 20(80), 5-34. [In Persian]

Afrasiabi, H., & Razavi, A. (2021). Suspension of life: Representation of marital infidelity in Iranian cinema of the 2000s and 2010s. *Strategic Research on Social Problems*, 10(1), 1-22. [In Persian].

<https://doi.org/10.1001.1.2717400.1400.20.80.12.5>.

<https://doi.org/10.22108/srsp.2021.127119.1673>.

Ardeshiri Lordjani, F., & Sharifi, T. (2018). The effectiveness of positive psychotherapy on forgiveness and marital burnout in women affected by marital infidelity. *Journal of Family Pathology*, 4(1), 33-46. [In Persian].

<https://doi.org/10.1001.1.24234869.1397.4.1.1.1>.

Aghajani Beigi, Z., Abolhasan Tanhaei, H., & Edrisi, A. (2021). Investigating the structural transformations of the family institution with a look at women's extra-marital relations with GT approach (Case study: Women of Qazvin). *Sociology of Social Institutions*, 8(18), 7-35. [In Persian].

Atapour, N., Falsafinejad, M. R., Ahmadi, K., & Khodabakhshi-Koolaei, A. (2021). A study of the processes and contextual factors of marital infidelity. *Practice in Clinical Psychology*, 9(3), 211-226.

- https://jpcp.uswr.ac.ir/browse.php?a_id=749&sid=1&slc_lang=en
- Bagarozzi, D. A. (2007). Understanding and treating marital infidelity: A multi-dimensional model. *The American Journal of Family Therapy*, 35(1), 1-12.
<https://doi.org/10.1080/01926180601186900>
- Biramvand, Y., Omid Arjenaki, Z., & Salehzadeh, M. (2023). Predicting the tendency to marital infidelity based on the use of internet pornography with the mediating role of marital relationship quality. *Journal of Applied Psychological Research*, 14(4), 185-201. [In Persian].
<https://doi.org/10.22059/japr.2024.336861.644159>
- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Sage.
- Choupani, M., Fatehi-Zadeh, M., Esanjerani, F., & Kouria, M. A. (2021). Existential phenomena in men's marital infidelity. *Family Research Quarterly*, 17(67), 483-513. [In Persian].
http://scj.sbu.ac.ir/article_101861.html
- Clarke, V., & Braun, V. (2013). Teaching thematic analysis: Overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *The Psychologist*, 26(2), 120-123.
- Crouch, E., & Dickes, L. (2016). Economic repercussions of marital infidelity. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 36(3/4), 185-200.
<https://doi.org/10.1108/IJSSP-03-2015-0032>
- Harzandi, M., Dehghan, H., & Adhami, A. R. (2022). Couples' social relationship network and sense of security (with emphasis on the mediating role of couples' relationship function) among Tehran citizens. *Journal of Social Police Research on Women and Family*, 10(2), 571-598. [In Persian].
<https://doi.org/20.1001.1.23224274.1401.10.2.8.9>
- Haseli, A., Shariati, M., Nazari, A. M., Keramat, A., & Emamian, M. H. (2019). Infidelity and its associated factors: A systematic review. *The journal of sexual medicine*, 16(8), 1155-1169
- Jeanfreau, M. M., & Mong, M. D. (2019). Barriers to marital infidelity. *Marriage & Family Review*, 55(8), 791-809.
<https://doi.org/10.1080/01494929.2018.1518821>
- Jeanfreau, M. M., Jurich, A. P., & Mong, M. D. (2014). An examination of potential attractions of women's marital infidelity. *The American Journal of Family Therapy*, 42(1), 24-36.
<https://doi.org/10.1080/01926187.2012.737283>

- Kanaani, M., Amino Alijani, M. (2021). Ex-tramarital relations and its contexts: A qualitative study in Rasht city. *Sociology of Social Institutions*, 8(18), 273-296.
<https://doi.org/10.22080/ssi.2022.22927.1960> [In Persian].
- Karimi, S., Yousefi, R., & Soleimani, M. (2017). Validation of the marital infidelity questionnaire. *Journal of Clinical Psychology and Personality*, 17(1), 237-248. [In Persian].
https://journals.shahed.ac.ir/article_2900.html.
- Khan, A., & Joshi, A. (2025). Deciding to Deviate: Extra-Dyadic Engagements in India. In *Psychology of Sexuality & Mental Health Vol. 2: Modern Approaches* (pp. 173-198). Singapore: Springer Nature Singapore
- Khazaei, M., Shahidi, S., Motabi, F., Mazaheri, M. A., & Panaghi, L. (2023). Defining forgiveness of marital infidelity; A qualitative study. *Women and Family Studies Quarterly*, 11(3), 10-42. [In Persian].
https://journal.alzahra.ac.ir/article_7040.html.
- Nargesi, A. R., Jadiri, J., & Hadi, M. (2022). Investigating the harms of marital infidelity based on Islamic sources. *Family Educational and Psychological Studies*, 4(7), 61-87. [In Persian].
https://mtr.jz.ac.ir/article_187544.html.
- Obasi, H. U. (2025). Public Perception on the Prevalence and Causes of Marital Infidelity among Married in Enugu North Local Government Area. *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*, 6(2), 482-490.
<https://doi.org/10.54660/IJMRGE.2025.6.2.482-490>
- Okere, R. O., & Ubani, S. N. (2020). Rapid increase of infidelity among married women in Nigeria-causes and effects: Implication for counselling. *European Journal of Education Studies*, 7(10). DOI:
<http://dx.doi.org/10.46827/ejes.v7i10.3324>
- Olmstead, S. B., Blick, R. W., & Mills, L. I. (2009). Helping couples work toward the forgiveness of marital infidelity: Therapists' perspectives. *The American Journal of Family Therapy*, 37(1), 48-66.
<https://doi.org/10.1080/01926180801960575>
- Rahimi, Z., Koochak Entezar, R., Keshavarzi Arshadi, F., & Hosseini, F. (2023). Modeling family resilience based on the components of personal authority in the family system and inefficient communication beliefs with the mediation of conflict resolution strategies in women victims of spouse abuse. *Journal of Social Police Research on Women and Family*, 11(1), 193-224. [In Persian].

<https://doi.org/20.1001.1.23224274.1402.11.1.7.3>

Sarmadi, Y., & Ahmadi, K. (2021). The extent of damages caused by marital infidelity in couples. *Family Research Quarterly*, 17(65), 81-98.

https://scj.sbu.ac.ir/article_101065.html [In Persian].

Scheeren, P., Apellániz, I. A., & Wagner, A. (2018). Marital infidelity: The experience of men and women. *Trends in Psychology*, 26(2), 453-470.

<https://www.scielo.br/j/tpsy/a/4b6d4mBhVxNnNmc9bkWcCSw/?lang=en>

Shackelford, T. K., & Besser, A. (2008). Personality, marital satisfaction, and probability of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 13-25.

<https://www.toddkshackelford.com/downloads/Shackelford-Besser-Goetz-IDR-2008.pdf>

Shad Gahraz, S., Ataran, E., Khodadadi Jokar, F., Abdollahi Moghadam, M., & Majidi Moemen Abad, A. H. (2022). Survey of the sexual satisfaction and the prevalence of marital infidelity (online and sexual) in the Iranian population. *Psychology of Woman Journal*, 3(3), 16-27. DOI:[10.52547/psychowoman.3.3.16](https://doi.org/10.52547/psychowoman.3.3.16)

Sharifi Saei, M. H. (2023). Consequences of marital infidelity in Iran; A meta-synthesis study. *Contemporary Sociological Research*, 12(22), 165-204. [In Persian].

<https://doi.org/10.22084/CSR.2023.26768.2148>

Sharifi Saei, M. H., & Azadarmaki, T. (2021). Factors shaping marital infidelity in Iran; A meta-synthesis study. *Iranian Journal of Social Problems*, 12(2), 33-74. [In Persian].

<https://doi.org/10.22059/IJSP.2022.87903>.

Tajbakhsh, G., Hosseini, M. R., & Mohammad Mirzai, M. (2020). Data-based analysis of the process of marital infidelity formation. *Contemporary Sociological Research*, 9(17), 51-72. [In Persian].

<https://doi.org/10.22084/csr.2021.19452.1660>.

Tan, S. A., Ang, S. M., Pung, P. W., Teoh, X. Y., & Ooh, S. L. (2025). Sex life dissatisfaction contribute to intention toward infidelity among Malaysians: relationship satisfaction as a mediator. *BMC psychology*, 13(1), 68.

<https://doi.org/10.1186/s40359-025-02414-8>

Vangelisti, A. L., & Gerstenberger, M. (2014). Communication and marital infidelity. In J. G. Miller (Ed.), *The state of affairs* (pp. 75-96). Routledge.

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781410610652-4/communication-marital-infidelity-anita-vangelisti-mandi-gerstenberger>